

МОВНІ ФАРБИ

Розвивальна книжка
для інтегрованих уроків у 3 класі
в рамках проєкту
“ЛІДЕРСТВО, ЗАСНОВАНЕ НА ЦІННОСТЯХ”

УДК 373.5.013.42:316.46 (072)

*Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах
(лист ІМЗО від 03.01.2018 №22.1 12-Г-4)*

Тамара Козлова

Фарби мови: розвивальна книжка для інтегрованих уроків у 3 класі. - Київ, 2024. - 54 с.

За науковою редакцією професора А.В.Фурмана.

Рецензенти:

Л.П.Литвин, кандидат філологічних наук;

О.Є.Фурман, кандидат психологічних наук;

А.Н.Гірняк, кандидат психологічних наук.

Редактор - В. М. Фурса, кандидат філологічних наук;

Художник - Д. В. Абрамкіна;

Верстка - І. В. Троценко.

Розвивальна книжка "Мовні фарби" впроваджується в рамках проєкту "Лідерство, засноване на цінностях", що реалізується в ліцеї №157 міста Києва на основі дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня за темою "Організаційно-педагогічні умови формування в учнів лідерських навичок" (ДОНМС № 28 від 15.02.2021 р.)

Це дитяча повість про пригоди Марійки і Сергійка Денисенків та їхніх друзів. Українській мові їх навчає пан письменник. Він вчить дітей писати цікаві та добрі казки і розкриває їм свої письменницькі секрети.

Розвивальна книжка призначена для вивчення теми з української мови "Слово. Значення слова".

Книжку можна використовувати на інтегрованих уроках з української мови, літературного читання, "Я досліджую світ", інформатики тощо, а також здійснювати проєктну діяльність.

УДК 373.5.013.42:316.46 (072)

ISBN 978-966-376-115-2

© Єрмак Т., Козлова Т.

© ТОВ Видавнича група
«Шкільний світ», 2024

© БО БФ «Незламний дух
України» О. Костогрис

Тамара Козлова

МОВНІ ФАРБИ

Розвивальна книжка

для інтегрованих уроків у 3 класі

в рамках проєкту

“ЛІДЕРСТВО, ЗАСНОВАНЕ НА ЦІННОСТЯХ”

Київ -2024
Ліцей №157

Умовні позначення

- Передай дзвіночку свій настрій, бажання працювати:

- В оповіданнях і завданнях є виділені слова та слово-сполучення. Це синоніми, фразеологізми та порівняння з **Мовної валізи** на с. 49-51.

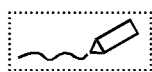
- Зустрів слово із синонімічного ряду - знайди його місце в Мовній валізі та підкресли. Збереш усі синоніми - розфарбуй пензлик.

- Зустрів фразеологізм чи порівняння - відшукай його в Мовній валізі та розфарбуй пензлик.

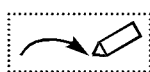

- Якщо правильно виконав завдання із зірочкою, розфарбуй її на останній сторінці обкладинки.

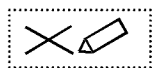
Розфарбовані зірочки дають можливість отримати приз.

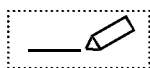
Запиши.

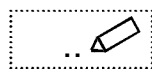
З'єднай стрілкою малюнки, слова тощо.

Виправ помилку або закресли зайве.

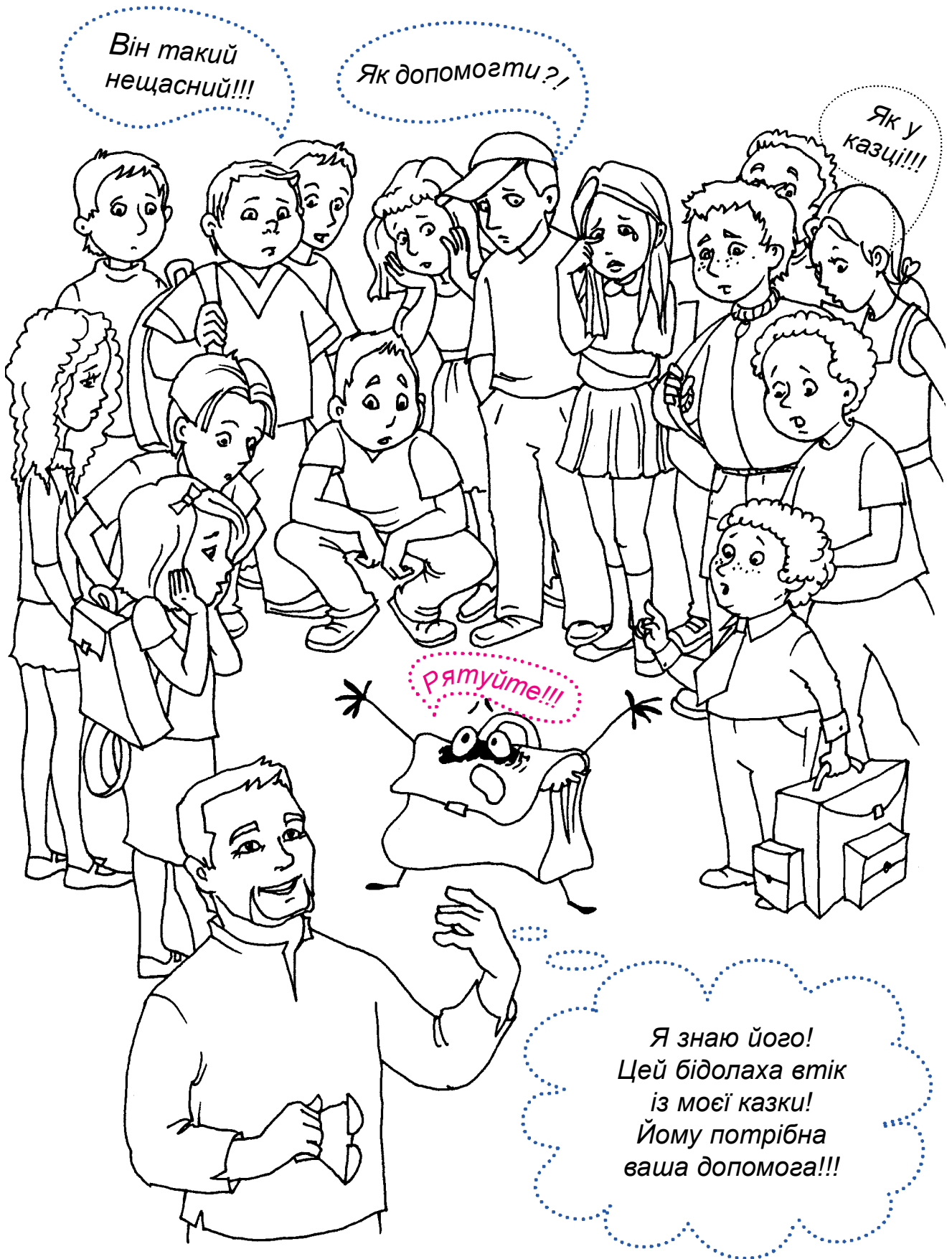

Підкресли.

Встав пропущені літери, слова або розділові знаки.

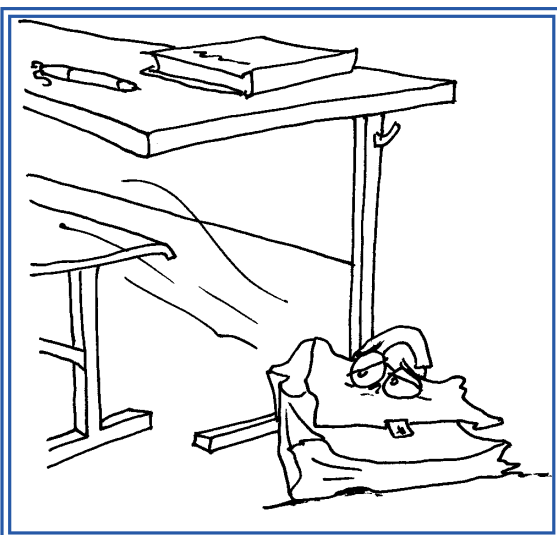
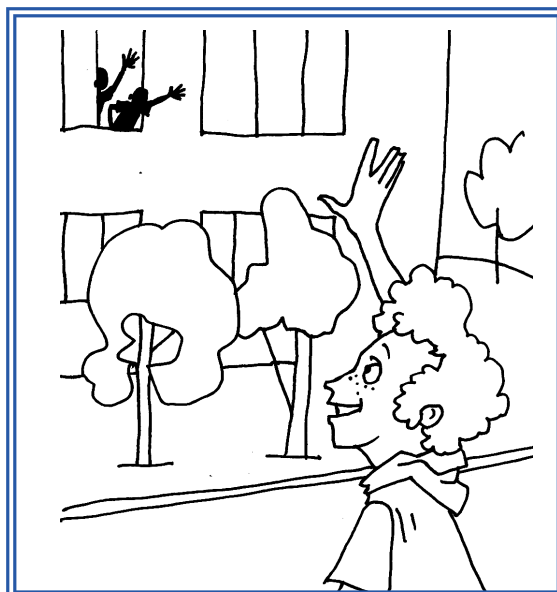
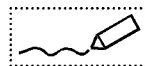
Дива в 3-В класі

Лев Іванович Мовний - пан письменник.

Так починалася ця історія...

1. Розглянь малюнки. Розумієш, що трапилось? Склади оповідання.

2. Прочитай історію, що її розказав Лев Іванович.
Порівняй її з розповіддю, яку склав ти. Що різнить їх?

Петрик бреде до школи. Човпе, аж дим іде від напруги. Тягне по землі важкий портфель, наче туди цегли накидали.

Та тільки Петрик побачив у вікні свого товариша, забув про всі негаразди. Він був на сьомому небі від щастя. Його портфель, неначе пропелер, закружляв над головою, вітаючи друга.

Ще мить - і портфель уже летить у протилежний куток класу. Там саме і було його помешкання.

Де ж сам Петрик? А він, щасливий та безтурботний, уже грається з друзями.

Ох, що б ми почули, якби цей бідолашний портфельчик заговорив!!!

Чи відчув ти, що таке мовні фарби?

Хочеш знати продовження?

Безсумнівно, це цікаво.

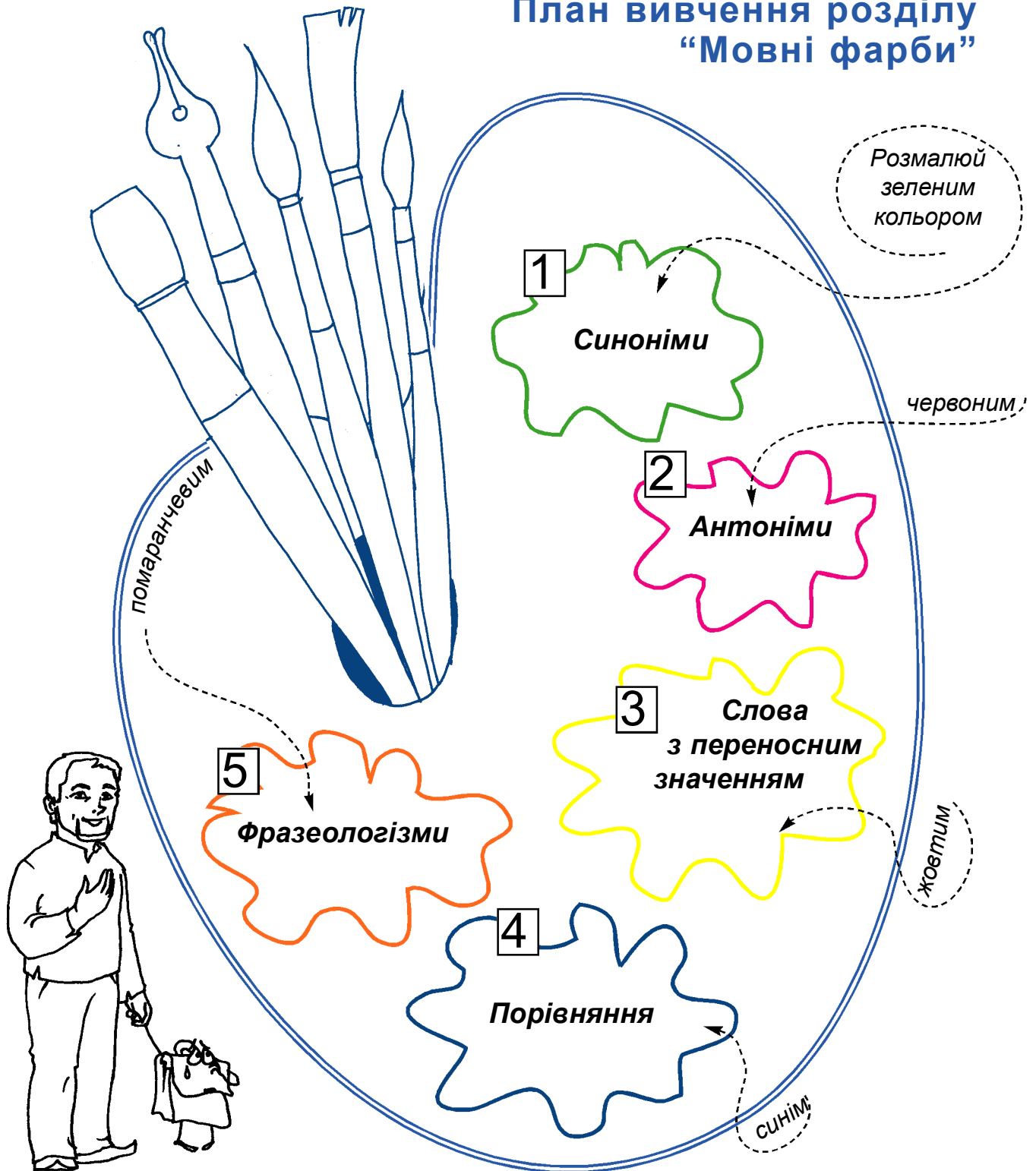
І не тільки почути,
а й самому придумати та
продовжити незвичайну пригоду.

Але не поспішай...

Для цього потрібно
оволодіти таємницею
мовних фарб.

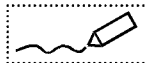

План вивчення розділу “Мовні фарби”

ДРУЖЕ! ДОПОМОЖИ НЕЩАСНОМУ ПОРТФЕЛЮ

3. Розшифруй послання. Із слів склади речення.

1. цікаву, Напиши, та, казку, добру.
- 2 казку, Цікавою, мовні фарби, зроблять, і, фантазія.
3. А добру, допоможе, казку, написати, серце, добре.
4. Справжній, отримає, казкар, винагороду, пана, від письменника.

Міркування у 3-В

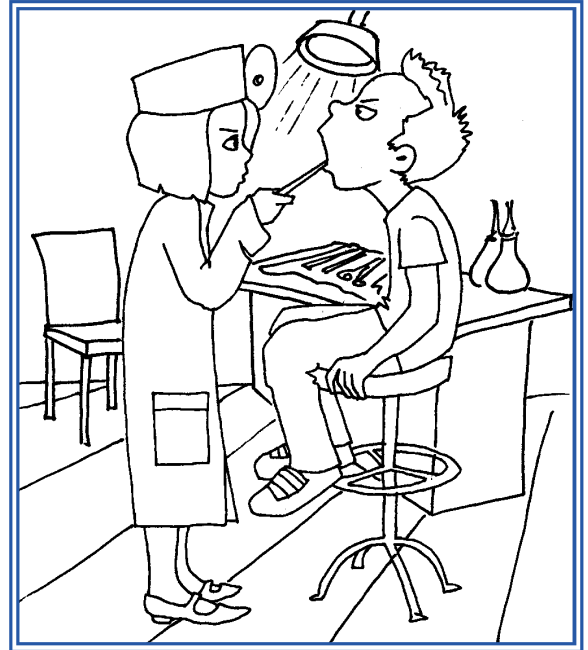

1. Прочитай.

У 3-В - заняття з рідної мови. Дітям дуже подобаються ці уроки, особливо, коли їх проводить пан письменник. Такий фантазер! Завдання із цього предмета вони виконують швидко та радісно.

Без зайвих вагань Марійка Денисенко записала в зошиті, що в майбутньому мріє стати лікарем, а вміння гарно говорити допоможе їй у спілкуванні з пацієнтами. Потім ще трохи поміркувала і додала: *"Обов'язково оволодію таємницею мовних фарб, щоб допомогти портфельчику"*. Навіть ім'я придумала бідоласі - **Фель Ох**.

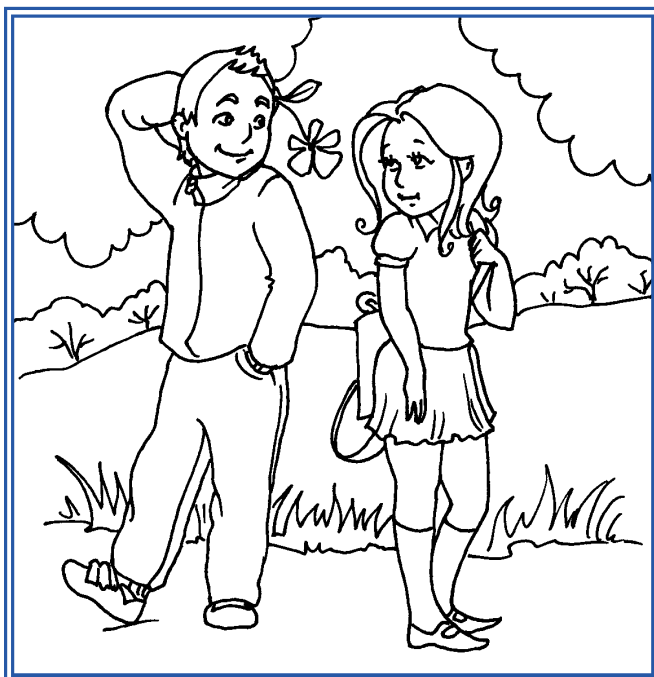
У Сергійка, Марійчиного брата, поки що єдине бажання - покататися на велосипеді. Але як людина розумна він добре усвідомлює, що знання мови - це необхідна умова успіху. Звичайно, ще іноземні, спорт, комп'ютер... Але вміння висловлювати думки, безперечно, допоможе в будь-якій ситуації. Наприклад, захотів він, Сергійко, познайомитись із дівчиною. Певна річ, коли виросте. Прямує до неї, такий сучасний, спортивний. Підходить і... два слова зв'язати не може. Рятуйте!!! Караул!!! Ні-ні, він

краще так навчиться розмовляти, що кожна дівчина буде слухати його, тамуючи подих!

Звичайно, Сергій тільки так подумав, а спробуй таке написати?! Засміють! І його друг, Ігор Кучеренко, - найперший. А от напише він про те, як хоче стати Президентом України і як він красномовно буде говорити під час теледебатів, що всі неодмінно проголосують за нього, Сергія Олеговича Денисенка, найдостойнішого, найрозумнішого.

І оплески, оплески... Аж дух захоплює!!!

І премію пана письменника він отримає першим. А якщо постається, то може стати лауреатом премії імені Г. Х. Андерсена.*

Ось такий він, мрійник і трішки хвалько, цей Сергій Денисенко.

Подивимось, що ж написав сам Ігор Кучеренко, гордість школи, переможець усіх олімпіад з математики та інформатики.

“У майбутньому - я вирішив, - стану програмістом. Досконале знання мови, а тим паче мовні фарби мені не потрібні. Вони лише даремно заповнять простір моєї пам'яті”.

Така думка приголомшила всіх присутніх у класі. Тільки Лев Іванович не розгубився.

- Я поважаю твою думку, але щоб переконати нас у правильності твого судження, наведи більше доказів. А клас я попрошу знайти аргументи, які б довели Ігорю, що він помиляється.

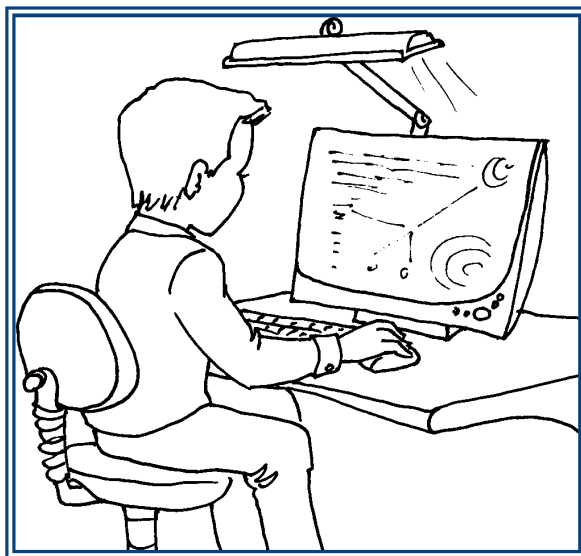
- Гарзд, - Ігор підвівся. - Спершу мені потрібно опанувати мову комп'ютерних програм. Це допоможе мені стати відомою людиною і мати високі статки. Потім треба вивчити англійську, бо це мова міжнародного спілкування.

Клас мовчав. Ніхто не міг заперечити доказам розумника...

Лев Іванович узяв із полиці іграшковий мікрофон. Удаючи з себе журналіста, підійшов до Ігоря.

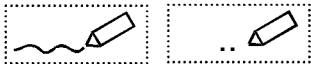
- Доброго дня, пане Ігорю! Ваші досягнення прославили Україну на весь світ. Можна вам поставити декілька запитань?.. Співвітчизники цікавляться, яку українську книжку Ви прочитали нещодавно? Який музей відвідали? Якою музикою захоплюєтеся? Поділіться своїми думками...

Ігор хотів вже відкрити рота, але за мить зрозумів, що сказати йому нічого...

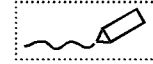
* У 1953 р. в Данії засновано премію Г. К. Андерсена для відзначення найкращих дитячих письменників світу. Цієї премії удостоєний український письменник В. З. Нестайко.

2. Прочитай.

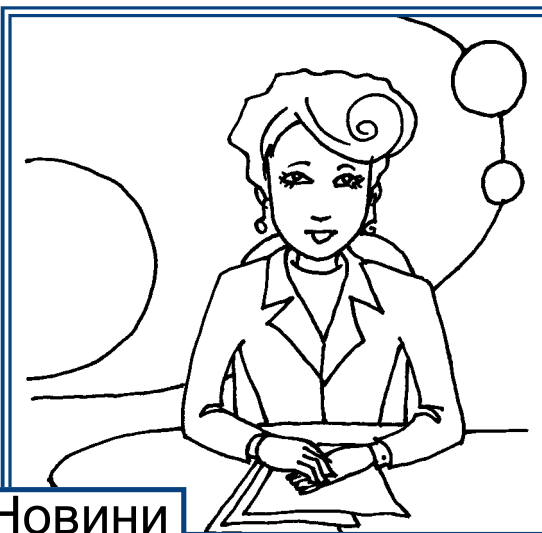
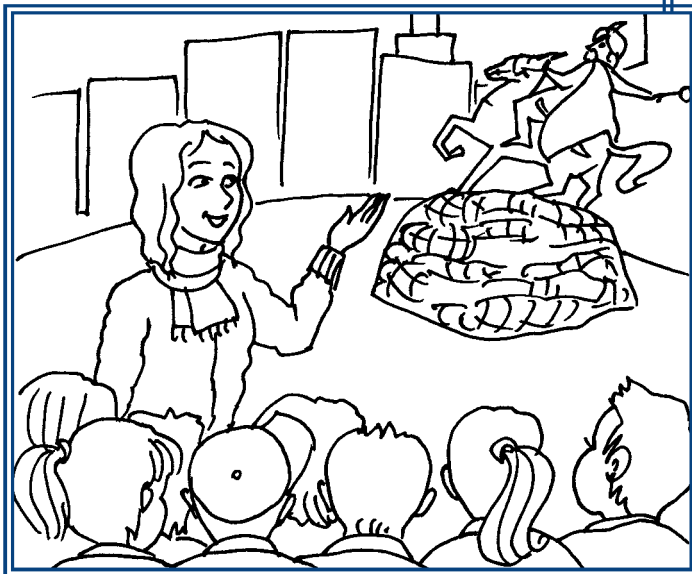
Розвинене мовлен..я є показником культури людини. З нею цікаво спілкуватися, товаришувати. Така людина легше досягає успіху в будь-якій справі. Пам..ятай, чудова мова - це "візитна картка" людини.

3. Дай відповіді на запитання. Малюнки тобі допоможуть.

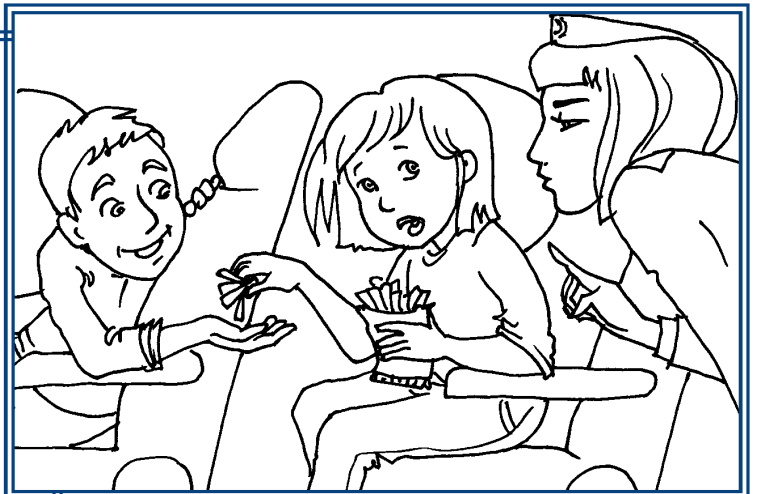

Яку професію ти хочеш опанувати?

Чи потрібно для цього добре знати мову?

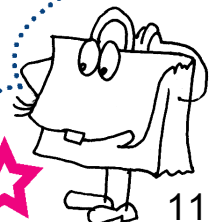
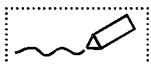

Новини

4. Фель Ох вирішив разом із тобою мандрувати сторінками цієї книги.

Щоб ти міг почути, якби він заговорив? Пофантазуй.

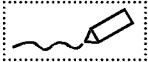
СИНОНІМИ

Таємниця перша, яка зовсім не секрет і не загадка

1. Прочитай правило.

Синоніми - це слова, які вимовляються і пишуться по-різному, але однакові або дуже близькі за значенням.

2. Наведи приклади синонімів.

Підказка.

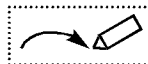
Якщо уважно прочитаєш назву теми, знайдеш три синоніми.

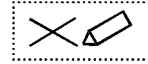
3.

Синоніми відповідають на те ж питання.

4. З'єднай стрілкою слова та малюнки.

Закресли зайве.

крокує

чимчикує

йде

хата

потворна

дім

бридка

відьма

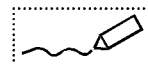
5.

Синоніми утворюють ряд слів, які прийнято називати синонімічним рядом.

Наприклад:

Гарний, красивий, чудовий,.....

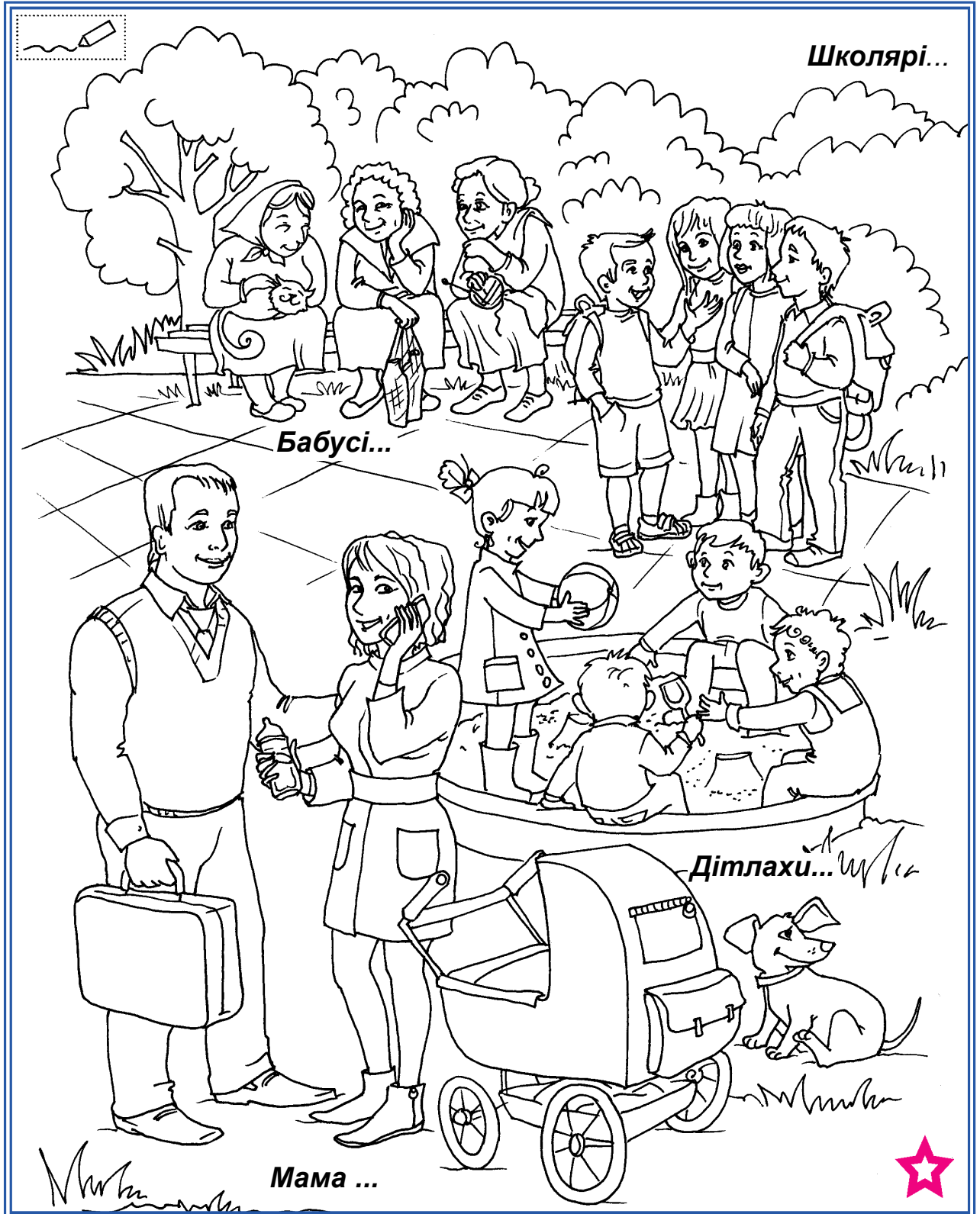
6. Продовж цей ряд, скориставшись мовною валізою на с.49.

7.

Синоніми у мові використовують для того, щоб те саме поняття назвати з різними відтінками.

8. Уважно роздивись малюнок. Що роблять дорослі і діти? Доповни речення синонімами до слова "розмовляти".

Слова для довідок: розмовляти, говорити, балакати, бесідувати, переговорюватися, гомоніти, щebetати.

Захопливе дійство на Сергійковій парті

1. Прочитай текст. Веди спостереження за синонімами.

Залишаючись наодинці, Сергійко ніколи не нудьгує. Він легко придумує всілякі забавки з предметів, які його оточують. Приладнає лінійку до ковпачка ручки - ось тобі готовий літачок. І під мелодійний супровід “ж-ж-ж” виконує різні викрутаси із цієї бойовою машиною, так би мовити, фігури вищого пілотажу.

Або ще - зробіть з паперу м'ячик. Футболісти - хто б ви думали? - власні пальці, вказівний і середній. Поставить ворота й нумо ганяти цей м'ячик прямо по парті.

Ось так сталося і зараз. Урок скінчився, усі діти хутко **затупотіли** до буфету за тістечками, пиріжками, цукерками. Навіть пан письменник, вигукуючи: “Ох, і ласуни ці третьокласники!”, - радісно **попрямував** за ними. А Сергій змушений був залишитися, бо всі свої фінансові заощадження обміняв на минулій перерві на вкрай необхідну наклейку. Але

сумувати не варто! Погляд Сергійка зупинився на таблиці із синонімічним рядом: “Йти, прямувати, крокувати, дріботіти...”. І на Сергійковій парті враз розпочалося захопливе дійство.

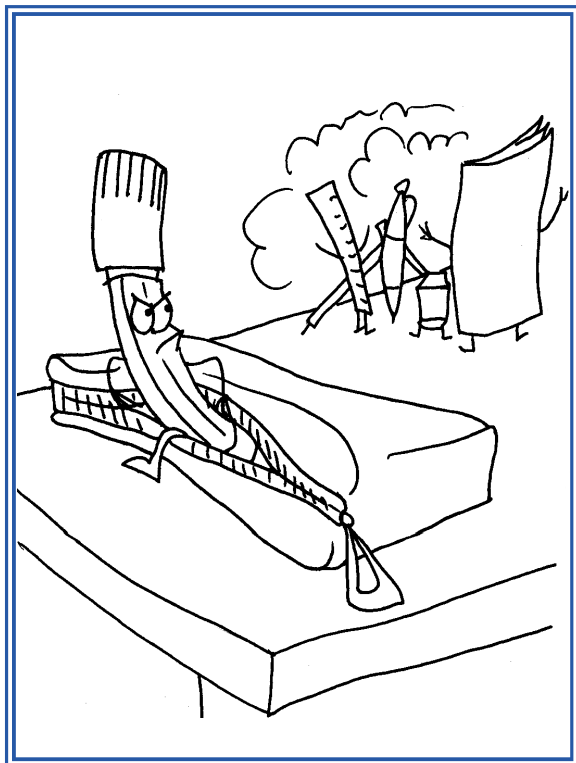
Маленька кумедна гумочка хутко **здріботіла** коротенькими ніжками до щоденника, який лежав на парті та чомусь зойкав. Гумочка підбадьорила щоденник і запросила його на футбольний матч. Той устав, покректав і **поплентався** до гурту. Назустріч стрімко **чимчикувала** гордовита лінійка. Ішла, поспішала, певно, з космодрому, де щойно скінчилися космічні випробування. За нею манірно **цокотіла** механічна кулькова ручка.

Усі поспішали на матч сезону.

Грали два пензлі: плямистий проти смугастого. Навіть старий циркуль, у якого одна нога коротша за іншу, **пришкутьільгав**, щоб подивитися на цю гру.

Матч почався. Уболівальники радісно вигукували, підтримували футболістів і так галасували, що розбудили противного чорного маркера.

Той виліз із пеналу та **посунув** до наговпу.

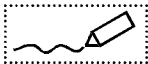
- Рівняйся! Струнко! Що тут за гамір здійнявся? Слухай мою команду! Ось цей, смугастий, кроком руш звідси! Гратиму я!

Всі завмерли від несподіванки і такого нечуваного нахабства. Невідомо, як усе скінчилося б, якби не великий синонімічний словник, що лежав на краєчку парти. Він зітхнув, устав і важко **почовпав** до юрби. Мудрий розважливий словник синонімів подивився на забіяку-маркера з докором. Той відступив і почав виправдовуватись:

- Вони не хочуть зі мною дружити!.

Мудрий словник синонімів по-доброму мовив:

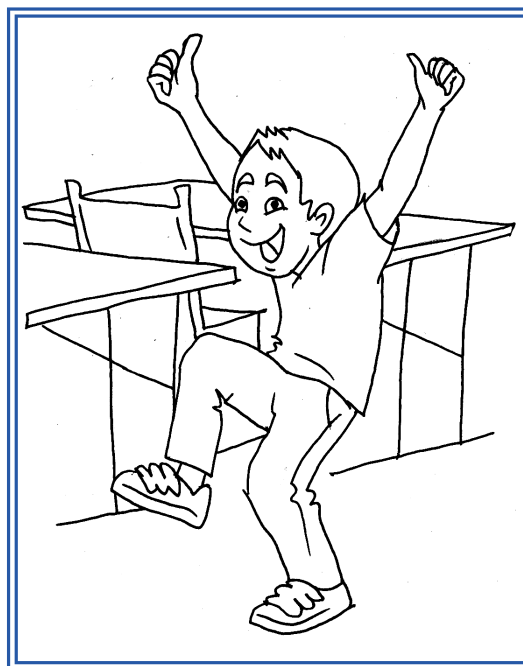
2. *Пофантазуй і закінчи Сергійкову казку.*

До класу почали повертатися діти. Пролунав дзвоник на урок. Всі влаштувалися за партами і приготувалися працювати.

- Чемпіонат на кращого знавця синонімів! - пролунав голос Лева Івановича. - Переможе той, хто назве найбільше синонімів до слова "йти", - і зняв відому нам таблицю з дошки.

Цілком зрозуміло, що найбільше слів назвав Сергій Денисенко. Він устав, підняв руки вгору, наче справжній чемпіон, і з осяйною усмішкою чекав оплесків. Усі підтримали його жарт, щиро заплескали в долоні та засміялися.

3. *Підкресли синоніми до слова "йти" зеленим кольором.*

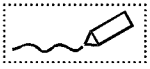

АНТОНІМИ

Таємниця друга

1. Розглянь малюнки. Серед поданих слів знайди слова, протилежні за значенням.

Хворий, йде, сумний, здоровий, веселий, гарячий, лежить, холодний, гіркий, активний, спокійний, солодкий.

Антоніми - це слова, протилежні за значенням.

2. Прочитай. Доповни текст антонімами. Прослідкуй, як “працюють” антоніми в мові.

Поміркувавши, можна легко збагнути: світ, у якому ми живемо, складається із суцільних протилежностей. Не пізнавши **зло**, ми не дізнаємося, що таке - “Як це?!” - запитаєте ви.

Кожен із нас іноді буває **хворим**. Це погано. Але це шлях, який веде тебе до розуміння, що бути - це чудово. І тоді ти відчуєш, що **стрибати, сміятися**, навіть учити уроки - це краще, аніж в ліжку, від болю, їсти гіркі пігулки і зранку до вечора дивитися телевізор.

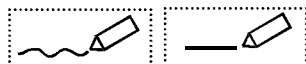
Відкрию ще одну таємницю антонімів, бо вважаю тебе вже дорослим. Душа кожної людини має свої **темні** і сторони. Це **хороші** і риси характеру:

доброта -, **чесність** -, **щедрість** -

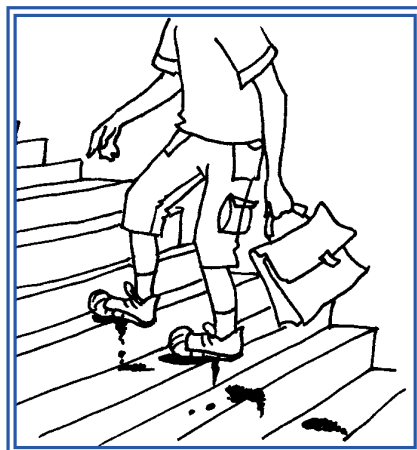
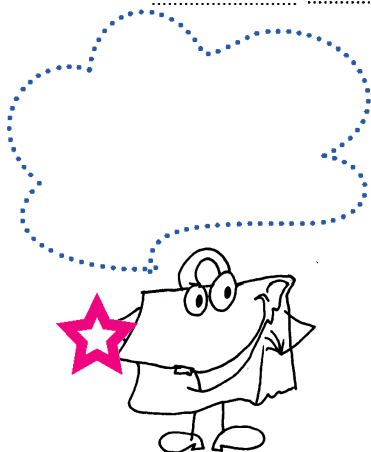
Завдання кожного з нас: і моє, і твоє, і таткове, і мамине - уникати **негідного** і розвивати в собі **достойне**. А ще є такий закон: коли людина допомагає хворим, захищає слабких, ділиться з бідними, піклується за ближнього - відбувається диво: душа заповнюється **світлом**, а вся **темрява** зникає.

3. Із слів склади речення за малюнками.

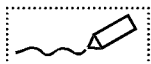

антоніми.

1. школі, підлога, у, була, блискучою, Зранку. 2. Марія Іванівна, вимила, її, Прибиральниця, старанно. 3. Петрик, З'явився. 4. залишив, байдуже, чистими, прочимчикував, сходами, та, Він, після, себе, брудні, плями.

4. Складаємо словник.

Словник антонімів

а <u>акуратний</u> - <u>неохайний</u>	н _____
б <u>боязкий</u> - _____	о _____ - <u>весняний</u>
в _____	п _____
г _____	р _____ - <u>вечір</u>
ґ <u>гречний</u> - <u>невихований</u>	с _____ - <u>плакати</u>
д _____	т _____
е <u>енергійний</u> - _____	у _____ - <u>невдача</u>
є <u>єднання</u> - _____	ф _____ - <u>старт</u>
ж _____	х _____
з _____	ц <u>цінний</u> - _____
і <u>істина</u> - <u>неправда</u>	ч _____
ї <u>їстівний</u> - _____	щ _____
й <u>йоржистий</u> - _____	щ _____ - <u>скупий</u>
к _____	ю _____ - <u>старий</u>
л _____	я _____ - <u>темний</u>
м _____	Автор - _____

Як Сергійко пізнавав,
що таке суцільні протилежності життя

1. Прочитай текст.

Сьогодні **зранку** Сергій відчув себе самостійною людиною: уранці мама з Марією поїхали до хворої бабусі, а тато був у відрядженні. Повертатися додому одразу після школи не хотілося. Хлопець **потулявся** по мікрорайону, пообідав трьома пачками морозива і **поплівся** до свого будинку. Шукаючи біля дверей своєї квартири ключі, Сергій уже мріяв, як увімкне телевізор, уляжеться на м'якому кріслі і відпочине. Від усіх і всього!!! Від надокучливого дзижчання сестри, від маминого “іди їсти суп”, від таткових нарікань на поведінку... Але ключів не було. Ні в кишені, ні в рюкзаку. Жах!!! Що ж тепер робити?

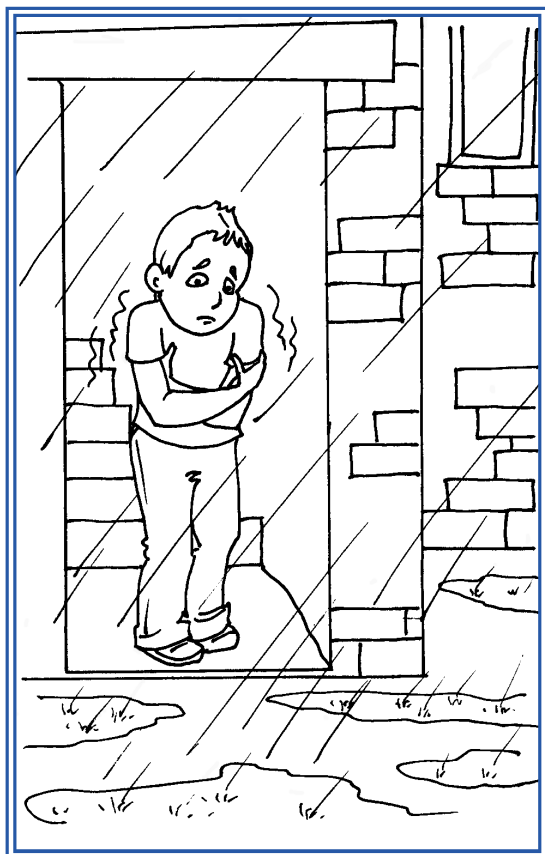

Сергій вийшов надвір. На небо насунули чорні хмари. Ось-ось поллється **дощ**. Удалині він побачив по-

стать свого найкращого товариша Ігоря Кучеренка. “Він мене врятує!” Але на прохання Сергія той ніяк не відреагував. І, поспішаючи, кинув байдуже:

- Треба ж уважніше з ключами. Вибач, у мене справи. І пішов далі.

Сергійко залишився на самоті. Піднявся **холодний** вітер, почалася **злива**. Хлопець стояв один у під'їзді, дивився на суцільний шквал води. Він змерз, зголоднів, утомився і виглядав, як нещасне мокре цуценя. Та тільки зараз збагнув, що означає “життя - це суцільні протилежності”. Якраз про це говорили сьогодні на уроці. Якби Сергійко не **загубив** ключів, то ніколи б не зрозумів, як любить маму, тата і сестричку. Як добре, що в нього є **теплий** дім.

Раптом із будинку, що навпроти, вийшов хлопчик із парасолькою. Це був Сергійів однокласник Микола Войтенко. Він **прямував** до нього.
- Сергію, у тебе проблеми? Ти стоїш сам у такий дощ? Пішли до мене, - просто і щиро запросив Микола.

Удома він дав Сергієві сухий одяг, нагодував бутербродами і напоїв трав'яним чаєм. Сергій ніколи не звертав уваги на непоказного Миколу. Він навіть кепкував з нього разом з Ігорем. А зараз з'ясувалося, що Микола надзвичайно цікава людина і в них багато спільних інтересів.

Ось вам ще одна "суцільна життєва протилежність". Якби не трапилася ця прикрість із ключами, він, можливо, не дізнався б, хто **друг**, а хто - просто так, **приятель** для розваг і насмішок. Яке цікаве життя із "суцільних протилежностей"!

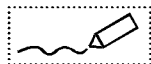
Пізно **ввечері**, коли мама й сестра вже були вдома, Сергійко тихо і трохи зніяковіло сказав:

- Мамо, Марійко, я дуже вас люблю, - а потім додав, - і татові передай по телефону, що я його теж люблю і що я **знайшов** справжнього друга.

2. Зверни увагу на виділені слова. Підкресли антоніми червоним олівцем, а синоніми - зеленим.

3. Дай відповіді на запитання.

Чому радів Сергій, коли залишився сам?

.....

А що врешті зрозумів, коли стояв самотньо під дощем?

.....

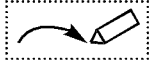
Чого тебе навчила Сергійкова історія з ключами?

.....

Антоніми в нашому житті

4. Прочитай.

ЛЕГКО, ШВИДКО

списати задачу
в сусіда

кинути папірця чи
огризок від яблука
на підлогу

попросити гумку,
олівця, лінійку в сусіда

дати здачі,
коли тебе випадково
штовхнули

повзати по підлозі
у шкільній формі

ДОВГО, СКЛАДНО

порахувати до десяти та
промовити ввічливі слова

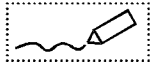
прати і прасувати
свої речі

розв'язувати
складну задачу

звечора покласти
приладдя в
портфель

дійти до смітника
і викинути сміття

5. Поміркуй.

Що ти робиш **легко і швидко**,
але від того всім погано?

А що робиш **довго і складно**,
але від того всім добре?

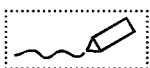
.....
.....
.....

.....
.....
.....

6. Намалюй два однакових геометричні фігури. Домалюй трикутники так,
щоб вони стали різними на вигляд чоловічками.

7. До малюнків добери якомога більше антонімів і склади декілька речень про
намальованих героїв.

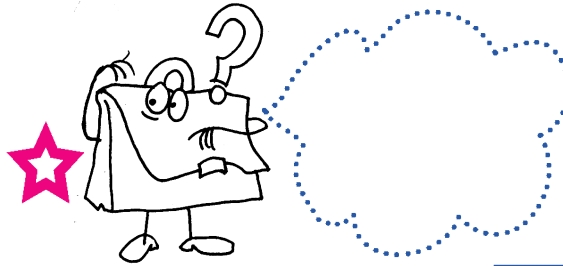
СЛОВА З ПРЯМИМ ТА ПЕРЕНОСНИМ ЗНАЧЕННЯМ

Таємниця третя

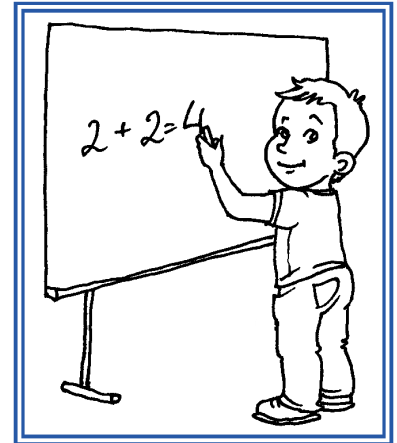
1. Прочитай і обведи.

Легка кулька

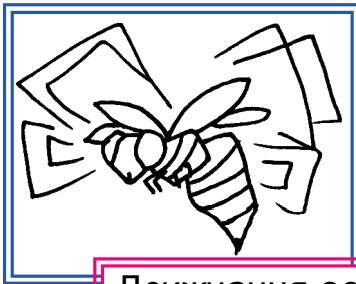

Слово "легкий".
Його основне, або **пряме значення** - невелика вага:
легкий портфель,
легкий зошит.
А коли ми кажемо
"легка задача",
маємо на увазі не вагу,
а простоту її виконання.
У цьому разі слово "легкий"
ужито в **переносному значенні**.

Легка задача

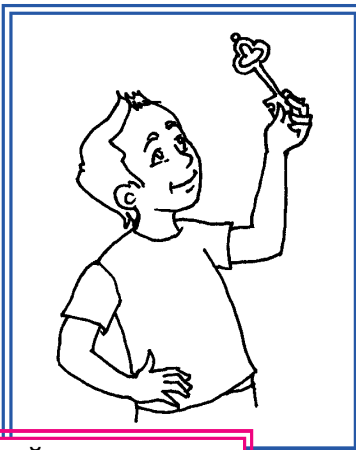
2. Наведи рамку зі словами в переносному значенні жовтим кольором.

Дзижчання оси

Дзижчання сестри

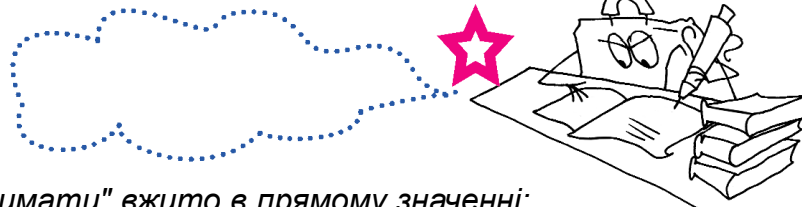

Знайшов ключ

Знайшов друга

3. Тест

1. У яких висловах слово "тримати" вжито в прямому значенні:

а) тримати портфель; б) тримати слово; в) тримати ручку.

2. У яких висловах слово "сумний" вжито в прямому значенні:

а) сумний день; б) сумна бабуся; в) сумна берізка.

3. У яких висловах слово "загубити" вжито в переносному значенні:

а) загубити ключі; б) загубити совість; в) загубити голову.

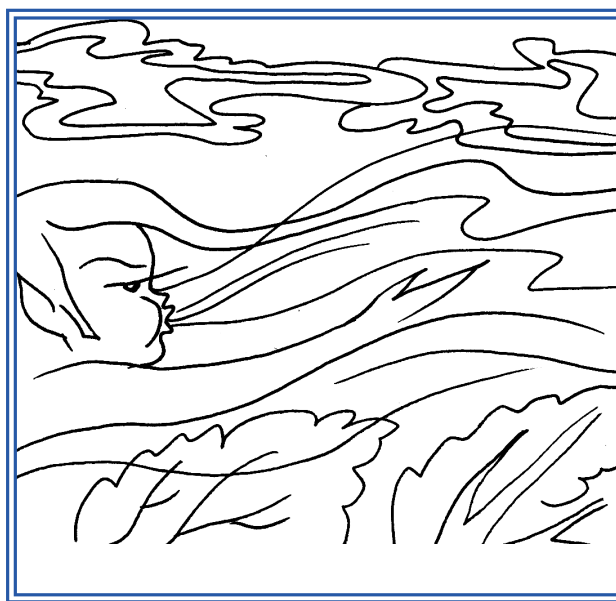
4. У якому вислові слово "співає" вжито в переносному значенні:

а) співає артист; б) співає душа; в) співає мама.

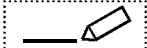

4. За малюнками склади речення про осінь та вітер.

Використай слова **фарбувати**, **злий**, **безжальний** у переносному значенні.

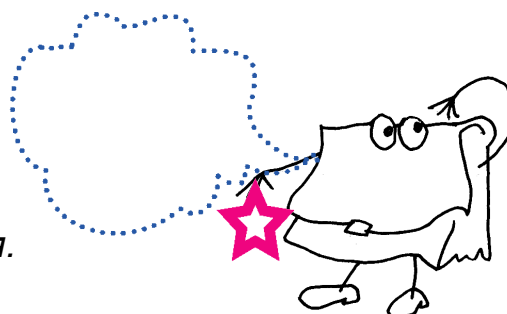

Прийшла осінь

5. Із слів склади речення.   слова в переносному значенні.

- до, Завітала, чаклунка-осінь, лісу.
- і, художниця, пензлі, Дістала, палітру.
- вбрання, Розфарбовує, дерева.
- вітрюган, безжальний, Налетів, злий.
- Зірвав, понісся, з, дерев, і, геть, листя.
- сльози, осінь, і, Сумує, лле.

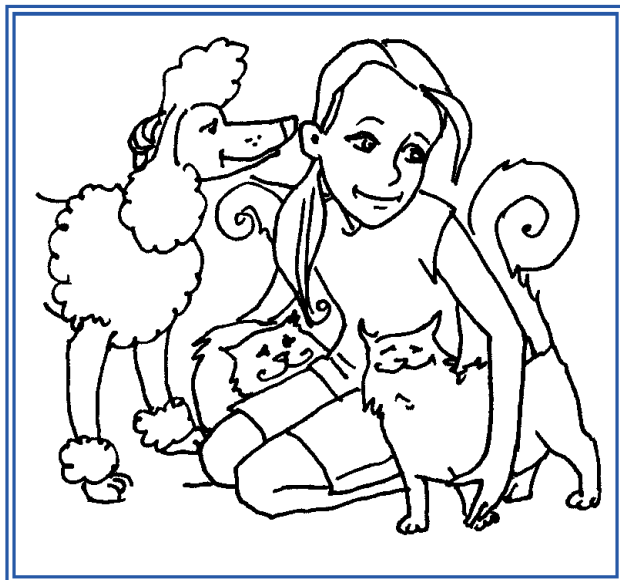

Ляля Іванова і Туся Мороз

1. Прочитай уривок з повісті "Одиниця з обманом" В.З.Нестайка.
2. Жовтим кольором підкресли слова, ужиті в переносному значенні.

Коли Туся вперше прийшла в гості до Лялі, вона оніміла від захоплення. Вона не могла вимовити й слова. Вона кидалася від кота Васьки до пуделя Артемона, від пуделя Артемона до папужок, від папужок до кота Базілію. І тільки ойкала.

А перед сенбернаром Дейком вона просто закам'яніла. Сенбернар справді був надзвичайний: здоровенецький, як гора, з величезною, як у теляти, головою, він дивився добрими розумними очима і, здавалося, хотів щось сказати.

- Ой! - тихо зітхнула Туся, молитовно склала на грудях руки і присіла навпочіпки. Наче то був не пес, а якесь східне божество.

- Ха-ха-ха! - зрозумівши це по-своєму, дзвінко засміялася Ляля. - Що - злякалася?... Та він же смирний. Як овечка. Дивись!..

... Лялині іграшки особливого враження на Тусю не справляли. Ні заводний слон з Індії, ні ляльковий будиночок з Америки, ні лялька з Японії, що вміла говорити.

Туся байдуже слухала Лялині пояснення і позирала то на Артемона, то на Базілію, то на папужок.

Зрештою, Ляля помітила це і сказала:

- Ану тебе! Нічого ти не тямиш в іграшках. Ходімо погуляємо з Дейком і Артемоном.

Туся аж підскочила від радості:

- Ой, а можна?

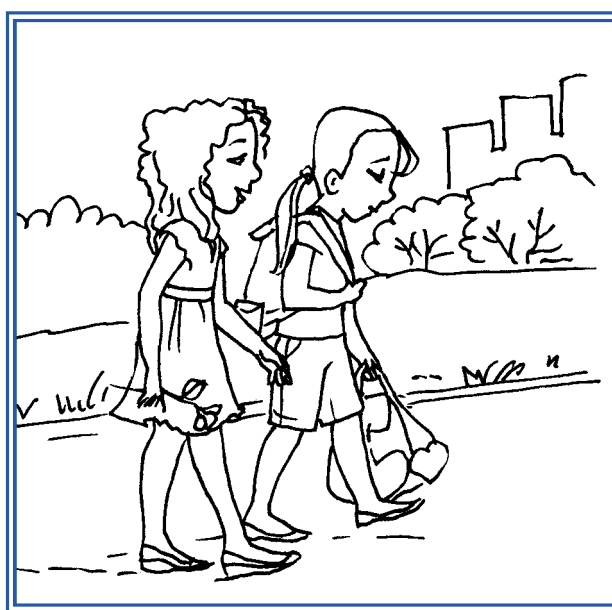
...Туся, певно, ніколи в житті не відчувала себе такою гордою і щасливою, як оце зараз, ідучи поряд з Дейком і тримаючи його за поводок.

Перехожі зупинялися, оберталися і ахали.

А Туся йшла, і їй здавалось, що її ноги не торкаються землі.

3. Продовж за малюнками історію про Лялю і Тусю.

4. Відвідай бібліотеку та знайди продовження цього оповідання.

Яка цікава українська мова!

5. Прочитай текст. Допиши речення.

Сергій швидко зробив домашнє завдання і вже збирався зі своїм новим другом Миколою кататися на велосипедах.

- Ти ж тільки не вихваляйся перед Миколою, - зауважила Марійка і продовжила дбайливо виводити літери в зошиті. Охайність любила понад усе. Та й не так скоро виходили в неї всі завдання: перчитувала багато разів правила, перевіряла написане. Одним словом - відмінниця.

Поруч лежав спантеличений, зім'ятий Сергіїв рюкзак.

- Ой, щось він мені нагадує... - Марійка навіть очі примружила. - Згадала! Сергіїв рюкзак і Петьків портфель - справжнісінькі синоніми. І значення однакові, і долі теж.

Ох, як би цей бідолаха заговорив, що б ми почули!

Марійка перевела погляд на свій майже новенький ранець.

- Щасливчик, нічого не скажеш, - полегшено зітхнула вона.

- Зачекайте, куди не кинеш оком - скрізь мовні фарби:

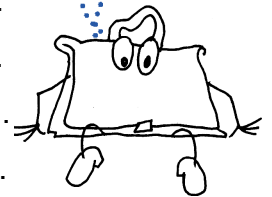

А твій портфель бідолаха чи щасливчик?

Бідолаха - щасливчик - це

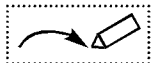
Портфель, ранець, шкільний рюкзак - це

Навіть фарби не акварельні, а мовні - це

- Скільки всього цікавого в українській мові, навіть і не здогадувалась, - подумала Марійка і з любов'ю перегорнула свій зошит.

6. Гра від Феля Ох "З якого дерева листочок?".

золоте листя

золоте колосся

золоті руки

золота медаль

золота голова

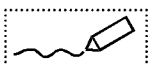
золотий браслет

золотий годинник

золоте серце

золота осінь

7. Склади маленьке оповідання (3-4 речення) зі словосполученнями "золота осінь", "золоте листя", "золотий характер".

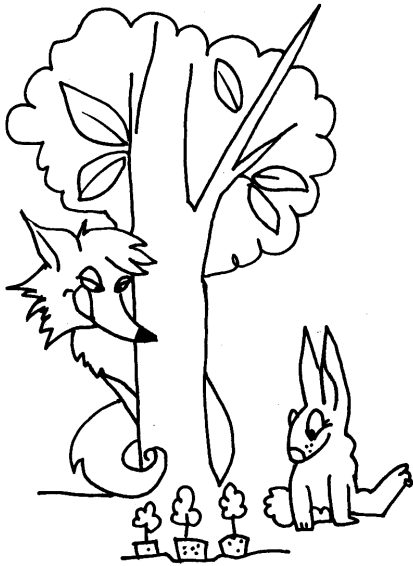

ПОРІВНЯННЯ

Таємниця четверта

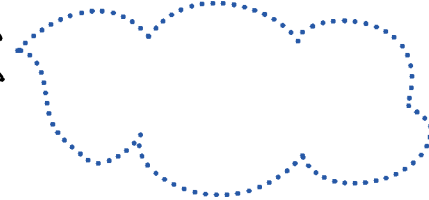
1. Прочитай.

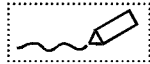
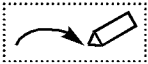
Хитрий, як лисиця!
Про неї, бідолаху, весь час згадують, коли хтось із людей хитрує. Бідна лисичка. Ні, щоб сказати: красива, як лисиця!

А заєць? Боязкий чи хоробрий?

А овечка?

2.

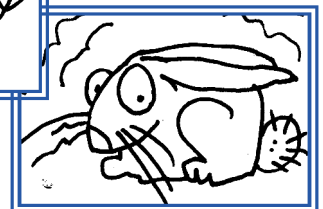
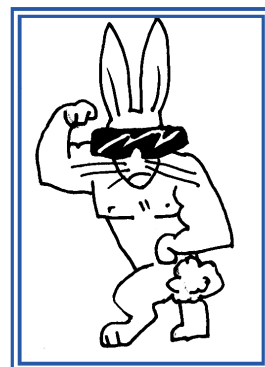
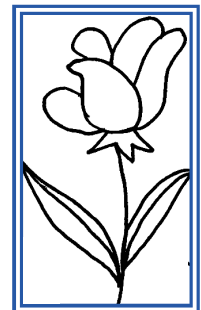
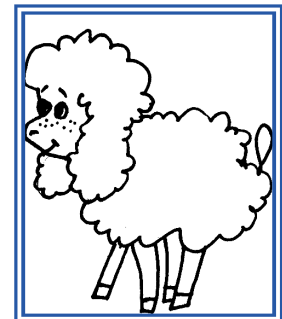
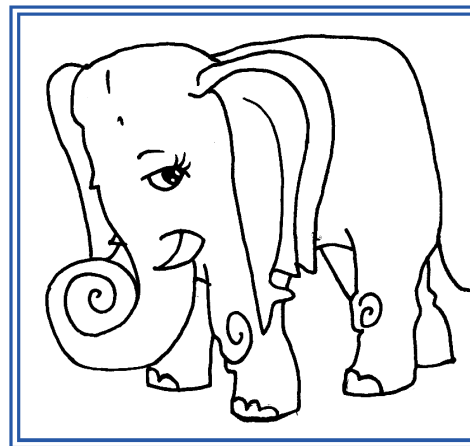
Хоробрий, як

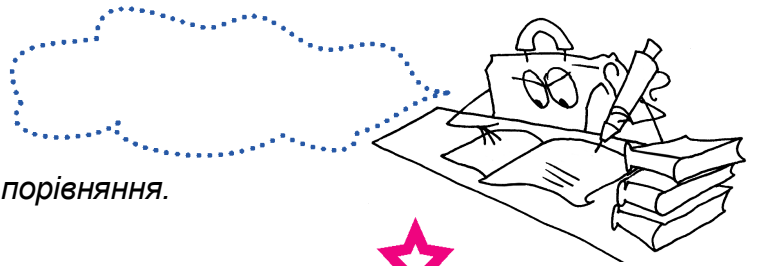
Боязкий, як

Смирний, як

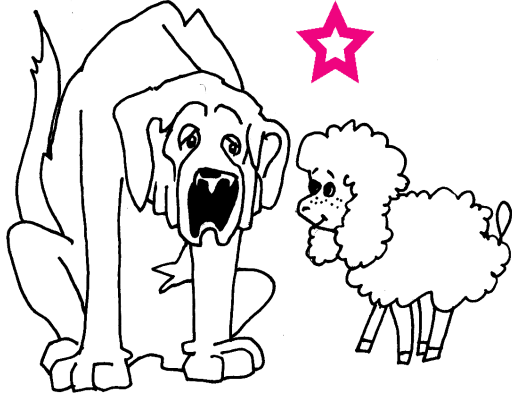
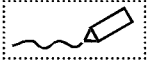
Великий, як

Гарна, як

3. У тексті про Лялю і Тусю на с. 23 є порівняння. Знайди їх і продовж вислови.

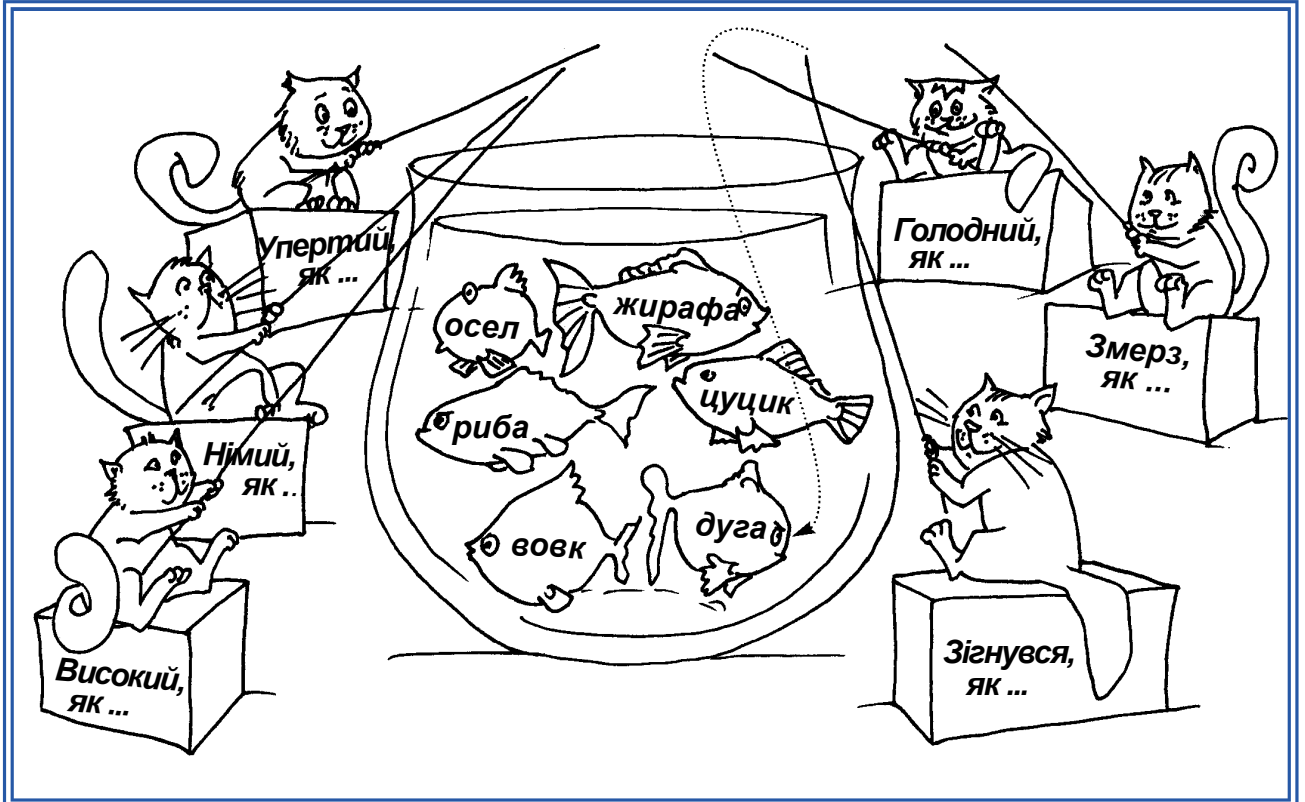
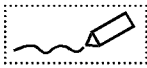
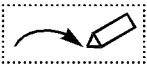

Смирний, як

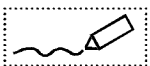

Великий, як

4.

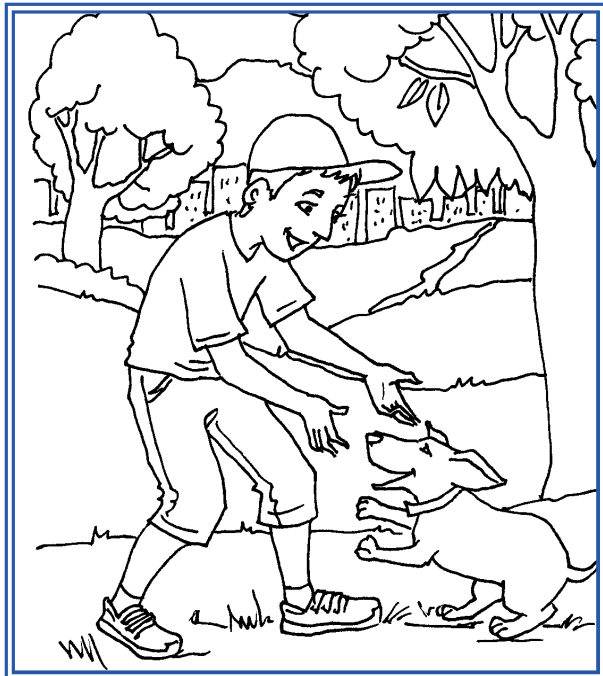
5. Розкажи про себе, використавши народні порівняння.

Суцільні протилежності продовжуються

1. Прочитай текст.

Підпиши малюнки, використавши порівняння з тексту.

“Так, Лялю і Тусю подружками не назвеш. Ляля дуже любила себе, а Туся - тварин. А в друзів мають бути спільні інтереси”, - міркувала Марійка, дивлячись у вікно.

Вона вже знала, як скінчилася ця історія. Дівчатка з класу провчили примхливу Лялю: вони вчинили з нею так, як вона з Тусею. Ляля за-своїла цей урок і більше ніколи так не робила.

“А от Ігор і Сергій... Їм завжди було цікаво разом! Так, в Ігоря були свої негативні риси характеру: трохи зухвалий, любив насміхатися. Іноді це було весело, та все ж частіше - ображало. Але із Сергієм вони хороші друзі. Що між ними трапилося?”

Марійці дуже хотілося, щоб Ігор спробував змінити себе і зрозумів це сам. Як завжди, допомогли суцільні протилежності.

У Ігоря загубився песик Максик. Це була такса, така собі товстенька ковбаска на коротких ніжках, яка **бігала** по подвір'ю, **як ошпарена**, та мала надзвичайний талант улазити в душу не тільки господарям, а й усім друзям і знайомим.

Максик зник раптово. До Сергія по допомогу Ігор не звернувся, бо відчував, що друг образився. Та й сам зрозумів, що вчинив кепсько. От тепер і маєш кепські наслідки. Отак стояв він, **самотній, як перст**, зі своїм горем.

Собаки ніде не було. Ігор уже вкотре об'їздив уесь мікрорайон.

“Шукати, як голку в сіні”, - згадав по-рівняння, яке вчили на уроці української мови. Ігор був у розпачі, життя без Максика він не уявляв. Та раптом десь поруч заскреготіли гальма. З-за рогу, **як грім серед ясного неба, з'явилися** на велосипедах Сергій і Микола.

- У мене пропав Максик, - крізь сльози вигукнув Ігор.

Якоїсь миті Сергію захотілося відповісти чимось образливим і злим. Але йому стало шкода й Ігоря, й Максика: **серце ж не камінь.** Микола отямився першим. Без зайвих охв-ахів він скомандував:

- Зараз ми втрюх роз'їдемося в різних напрямках, а ти, Сергію, зателефонуй Марії, щоб обдзвонила всіх наших. Через півгодини зберемося на спортмайданчику.

Через двадцять сім хвилин їх було вже чотирнадцять, хлопчиків і дівчаток із 3-В, готових допомогти в біді.

Максика знайшли аж увечері. Сергій випадково почув дивне скавучання під сходами магазину. “Як він там опинився?”

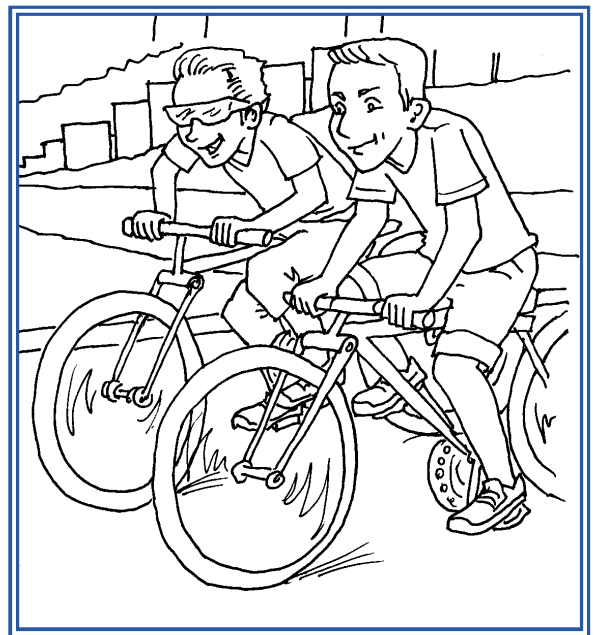
- Максе, Максик, дурненький, зачекай, зараз я тебе визволю...

- Максика знайдено! - Передав він по мобільному зв'язку.

- Дякую тобі, Сергію! - мовив Ігор у колі однокласників. - Ти справжній друг. Вибач за той випадок.

- Друзі, - звернувся Ігор до класу, - ви не уявляєте, як мені допомогли. Я сьогодні багато зрозумів!

Сергій теж був радий цій історії. Тепер вони дружитимуть утрюх.

2. Дай відповіді на запитання.

Яка неприємність трапилася з Ігорем Кучеренком? ☆

Хто прийшов на допомогу Ігореві? ☆ ☆

Як змінила ця історія Ігоря? ☆

Що могло б трапитися, якби Сергій дав волю злим почуттям? ☆

3. Прочитай. Перевір себе, чи справжній ти друг? Дай відповіді на запитання.

Правила справжнього друга

Ти помічаєш відсутність друга? (так, ні)

Тобі цікаво слухати друга? (так, ні)

Тобі хочеться довірити другові свій секрет? (так, ні)

Завжди кажеш другу правду? (так, ні)

Завжди тримаєш обіцянку? (так, ні)

Підтримуєш друга, коли в нього негаразди? (так, ні)

У грі не намагаєшся бути першим? (так, ні)

Не будеш підштовхувати друга на погані вчинки? (так, ні)

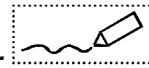
Не вихваляєшся перед другом? (так, ні)

Не ображаєшся через дрібниці? (так, ні)

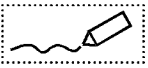

4. Поміркуй над відповідями і допиши речення.

Я хочу стати справжнім другом. Мені треба навчитися...

5. Склади оповідання за малюнками (3-4 речення), використавши порівняння.

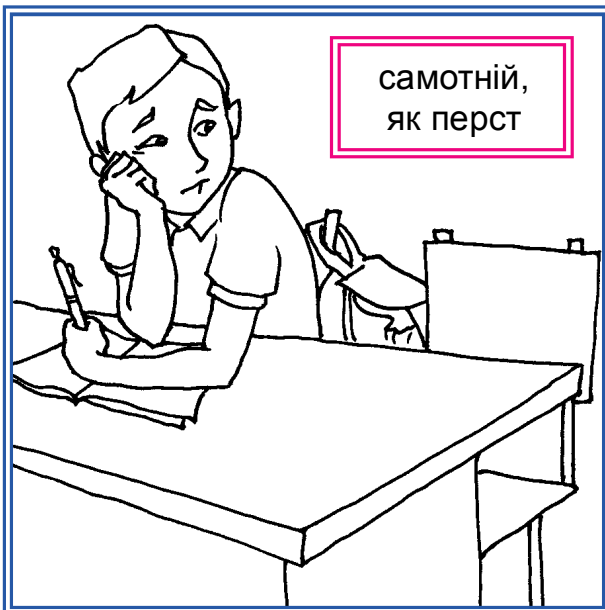

дружили, як
брат із сестрою

змерзла, як
цуценя

тиха,
як мишка

гарна, як
квіточка

самотній,
як перст

1. Прочитай речення. Поміркуй, що в них спільного, а що їх різнить?

Марійка старанно
виконувала роботу,
а Сергійко був неуважним.

Марійка **вкладала** душу
в роботу,
а Сергійко **ЛОВИВ** ґав.

2. Прочитай.

**Вкладати душу та ловити ґав -
це фразеологізми, короткі влучні вислови.**

3. Спробуй пояснити фразеологізми,
які ти, напевно, чув.

Здається,
є проблеми!
Скористаюсь мовною
валізою.

Бути на сьомому небі

- а) полетіти в комос;
- б) безмежно щасливий;
- в) бути на висоті.

Грати на нервах

- а) грати на скрипці;
- б) лікувати зуби;
- в) дратувати.

Як у воду опущений

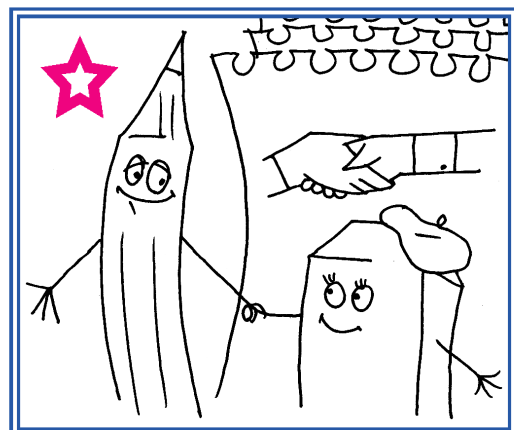
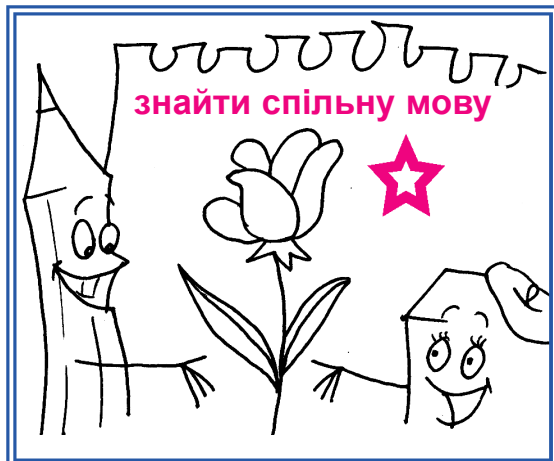
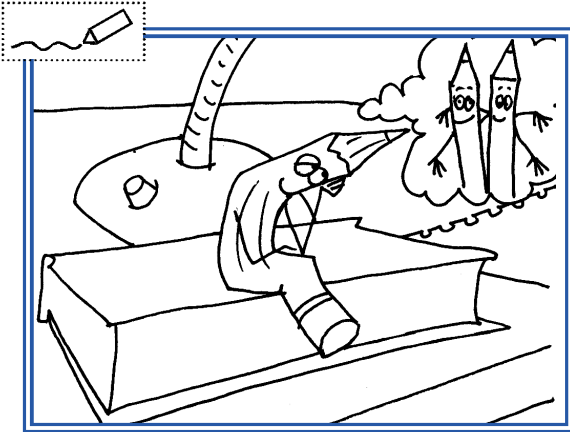
- а) мокрий;
- б) працювати водолазом;
- в) похмурий, сумний.

Знайти спільну мову

- а) подружитися;
- б) зустріти українця;
- в) вивчити польську мову.

4. За малюнками склади розповідь. Використовуй фразеологізми. Розпочни так:
 "Олівчик давно мріяв мати хорошого друга..."

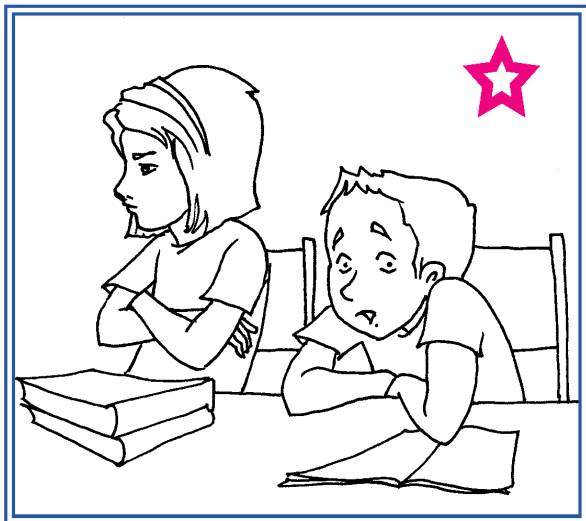

Перевчилася

1. Прочитай текст.

Марійка старанно вчила фразеологізми. Сергійко не мав такого натхнення. Він пробіг очима сторінку в мовній валізі і, щоб не було так нудно, запропонував:

- Марійко, пограймося! Будемо вести діалог. Хто більше використає фразеологізмів - той переміг. Порівняння теж можна. Приз від художника слова Сергія Денисенка - цукерка "Киць-киць". Десь вона тут, у кишені, загубилася. Починаємо.

- Марійко, ти **намотала на вус**, що **ловити ґав** на уроці шкідливо? Це я про твої шість балів з математики.

- Шкідливо не ґав ловити, а **байдики бити** і **мати довгий язик**, як у Сергія Денисенка, за що ти отримав зауваження на уроці малювання.

- Ти ж тільки **тримай язик за зубами**, бо, як татко дізнається, мені **влетить, як коту за сметану**.

- Якщо не будеш **грати на моїх нервах**, то не розкажу. **Серце не камінь**.

- Домовилися. За це я дозволяю тобі **розвішувати вуха**, коли ми будемо з друзями **переливати із пустого в порожнє**.

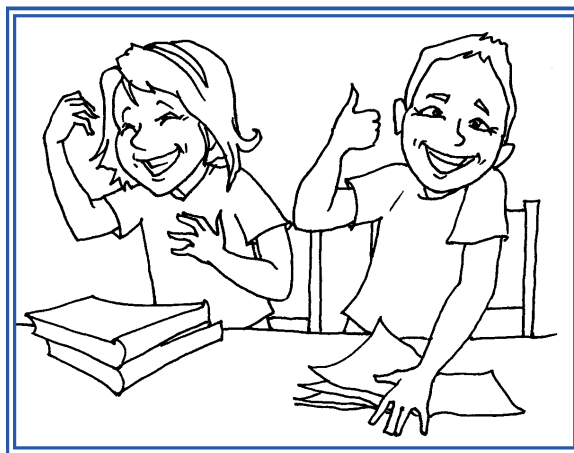
- Дуже мені треба підслуховувати ваше пусте і порожнє, - образилася Марійка і відвернула голову.

- Марійко, у тебе почуття гумору, **як кіт наплакав**. А вчені дослідили, що почуття гумору і розум тісно пов'язані.

Марійка такого знуцання витримати не змогла і загрозово заговорила скоромовкою:

- Я зараз як **намилю тобі шию**, що ти будеш **умиватися сльозами** зі своїм почуттям гумору і тобі буде краще **крізь землю провалитися**, ніж образити таку гарну дівчинку, як Марійка.

- Ну, ти **втерла мені носа!** - сказав Сергій. Почувши такий водоспад фразеологізмів, він **мало не лопнув від сміху**. Марійка спочатку розгубилася, але згадавши все, що наговорила, сама почала сміятися.

2. Підкресли фразеологізми помаранчевим кольором.

3. Як виникли фразеологізми в мові? Прочитай.

Зарубай на носі

Дмитро Білоус

Гриць катався на льоду,
не спитавши мами,
та й потрапив у біду:
шурхнув з ковзанами.

В літгурток він став ходити
і знайшов розгадку:
ніс походить від носить
в даному випадку!

Мамин гнів хлоп'я мале
пам'ятає й досі:
“Бить не битиму, але
зарубай на носі!”

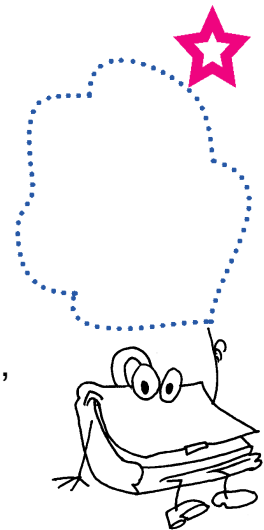
Бо носили в правіки
за собою всюди
палички і дощечки
неписьменні люди.

Дивно це було сприймати
хлопцеві малому:
“Як? На носі зарубать?
Ще й собі самому?”

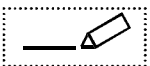
І як ми в записники
все заносим з вами,
так вони - на дощечки,
звані в них носами.

Може, нині смішно вам
в теплім дружнім колі.
Гриць тепер сміється сам, -
Гриць давно вже в школі.

Отже, вираз виник там,
а зберігся й досі.
Це, читачу, й ти зятям,
зарубай на носі!

4. Прочитай уривок з книги Всеволода Нестайка “Тореадори з Васюківки”.
Знайди в тексті два відомі тобі фразеологізми.

Метро до груші

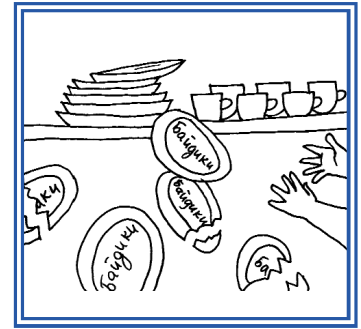
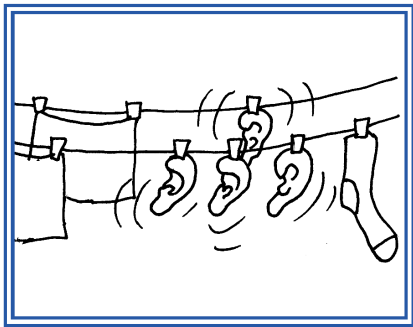
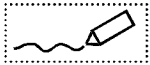
Ми вилазимо з бур'янів. Біля свинарника нас зустрічає гундосим роханням п'ятипудова льоха Манюня, противна й плямиста, як географічна карта. Це через неї ми вскочили в халепу.

У нас була прекрасна, благородна ідея - провести під свинарником метро. Це мало бути сюрпризом. Перша лінія метро у Васюківці! Станція “Клуня” - станція “Крива груша”. Три копійки в один кінець. Родичі - безплатно. З учительки арифметики - п'ять копійок.

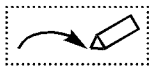
Ми вже підкопалися майже до половини свинарника, і раптом - непередбачена катастрофа! - клята льоха Манюня провалилася в наше метро. Провалитися вона зуміла, а от вилізти - дзуськи! І зняла такий вереск, що причовгав дід. Ну і...

Гірко зітхаючи, ми засипаємо метро. Раз у раз злодійкувато озиремося - чи не заскочить до нас зненацька дід, щоб нам'яти нам вуха.

5. Розглянь малюнки. Згадайся, який фразеологізм “намалював” художник?

6. Вивчи фразеологізми разом із Фелем ОХ!

робити з любов'ю

марно шукати

Переливати з пустого в порожнє

розкрити таємницю

вести пусті

розмови

Вкладати душу

Грати на нервах

запам'ятовувати

Знайти спільну мову

Мотати на вус

дратувати

кого-небудь

Умиватися сльозами

Мати довгий язик

Я вигадав нову гру - "Фразеологічні класики". Зіграй зі мною!

плакати

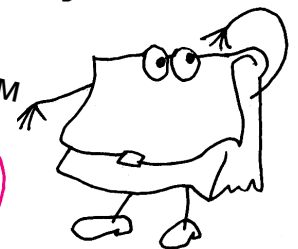
порозумітися

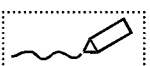
Шукати вітру в полі

На сьомому небі

бути щасливим

7. Склади діалог друзів, використовуючи фразеологізми.

Малювання на занятті української мови

1. Прочитай.

Мабуть, ти вже зрозумів, що в речей, як і людей, є своя історія. Весела чи сумна, довга чи коротка. І доля цих речей цілком залежить від того, до чийх рук вони потрапили.

Уявімо, що в класі, де вчаться тридцять дітлахів, поруч живуть своїм життям, мають свої темні і світлі риси характеру тридцять портфелів, рюкзаків і ранців, як дві краплі води схожі на своїх господарів. Тепер беремо в руки мовні фарби і вчимося малювати, обов'язково з почуттям гумору.

Це учень Марик Колесник

Про нього можна розказати так:

відмінник, акуратист,
тримається гордовито,
не їсть цукерок, бо це
шкодить здоров'ю зубів.

*А можна розказати,
використавши мовні фарби:*

вкладає душу в навчання,
сяє, як нова копійка,
задирає носа,
бережеться солодкого, як вогню.

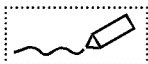
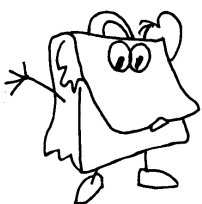
Відчуваєш різницю?

*Портфелю можна дати прізвисько.
Фель - частинка слова "портфель", і перші склади від прізвища та ім'я господаря - **КО**лесник **МА**рик. Отримали: **ФЕЛЬ КОМА**.
Запропонуй свій варіант:*

2. Який характер у цього портфеля?

Пофантазуємо разом, використавши мовні фарби.

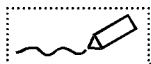
Це учениця Юлечка Січка

Про неї можна розказати так:

Симпатична, добра дівчинка,
хороший товариш,
від невдач інколи плаче.

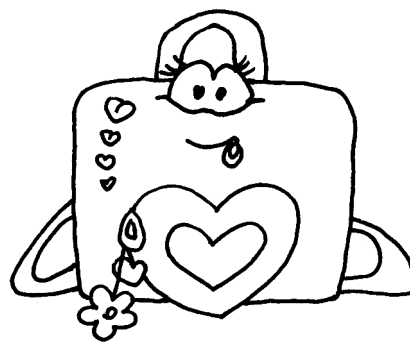

А можна розказати так:

.....
.....
.....

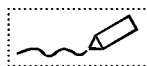
Це її портфель

Портфелю можна дати
прізвисько:

.....

3. Який характер у її портфеля?
Пофантазуй, використавши мовні фарби.

.....

Це учень Правдолюб Кирило

Про нього можна розказати так:

Хоробрий хлопчик,
уміє тримати таємниці,
інколи шукає пригоди,
від чого має неприємності,
щасливий, коли його хвалять.

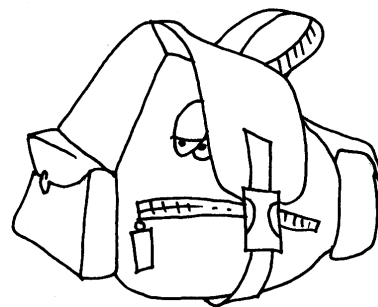

А можна розказати так:

.....
.....
.....

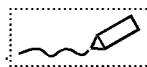
Це його портфель

Портфелю можна дати
прізвисько.

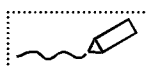
.....

4. Який характер у його портфеля?

.....
.....

5. Напиши про себе і свій портфель.

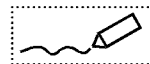
Казка, яка живе поруч із нами...

1. Продовж казку за поданим початком і малюнками.

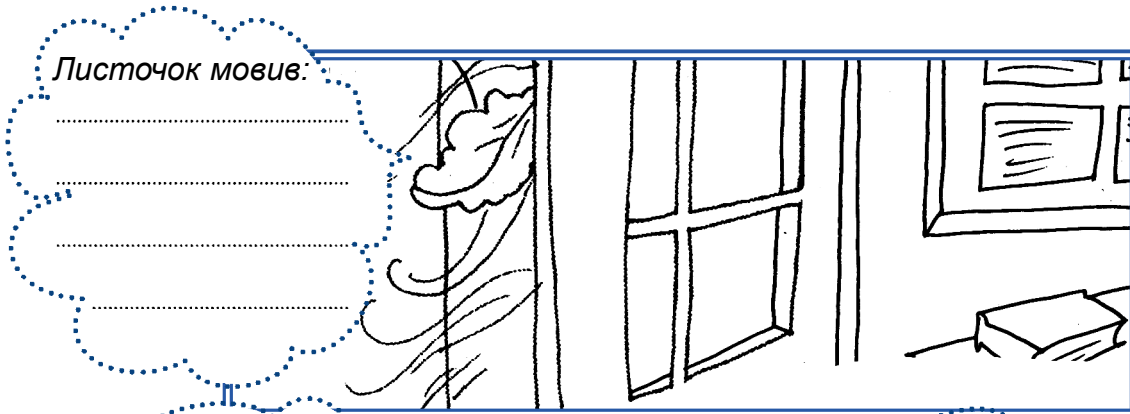
У класі порожньо. Тридцять учнів-живчиків стрімголов побігли на заняття фізкультури. Учителька зачинила двері і пішла до вчительської.

А тим часом у відчинене вікно залетів пожевклий листок. Він сумно покружляв по класу і нарешті приземлився серед гурту портфелів, туфельок і шкарпеток ...

Яку розмову могли б вести герої казки? Пофантазуй.

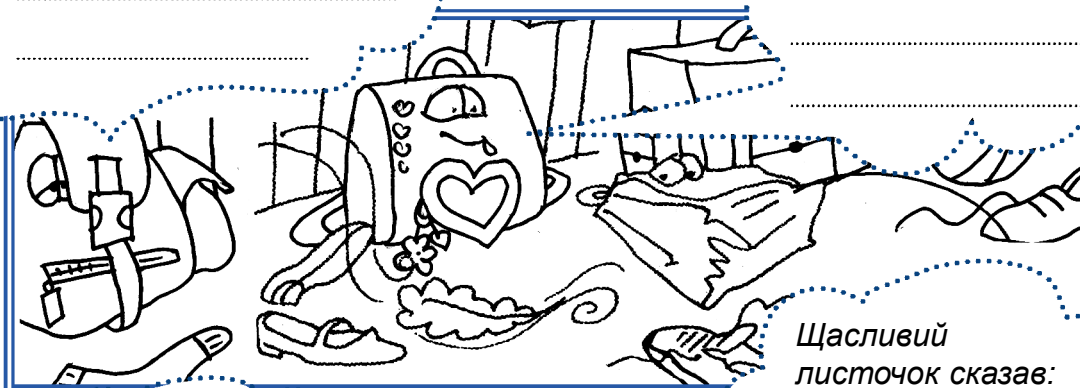

Листочок мовив:

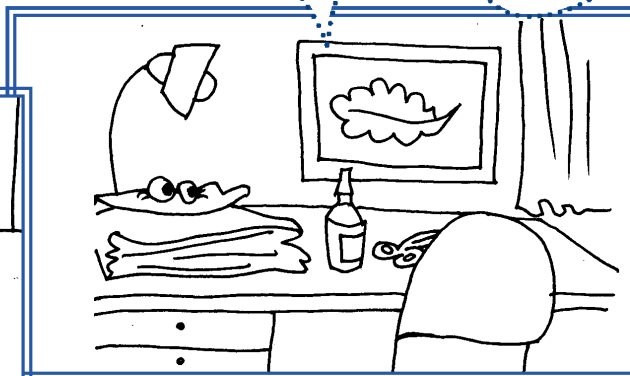
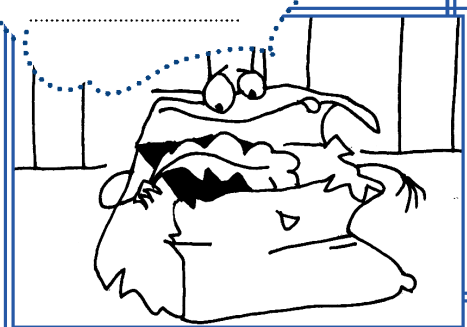
Портфель на це відповів:

Інший додав:

Щасливий листочок сказав:

Лише Фель Ох запропонував:

Ось тобі і мовні фарби!!!

2. Прочитай текст. Підкресли "мовні фарби" різними кольоровими олівцями.

Марійка бігла додому, **немов на крилах летіла**. Вона вже склала казку, залишилося записати. "Тільки б з голови не вилетіла, як пташка, і не полинула, **шукай потім вітра в полі**", - подумала Марійка і здивувалася, як легко в неї виходило **"малювати мовними фарбами"**.

Після історії, яка трапилася з друзями, Марія відчувала, як змінилися хлопці. Все було, як завжди: захоплення цікавинками з Інтернету, деталями від велосипеда, планами подорожей. А от у стосунках,

з'явилося щось нове, невидиме, те, що не вимовлялося, але витало в повітрі: вони цінували свою дружбу. Навіть до Марійки ставилися як справжні джентльмени. Певна річ, із почуттям гумору в них було все гаразд, куди ж його подіти. Але жартували хлопці вже без образливих інтонацій.

- Панночко, ви сьогодні **сяєте, як нова копійка**.
- Пригощайтеся, будь ласка, ми вже наїлися.
- Прошу пані списати задачу. Я **буду на сьомому небі**.

А що трапилось ввечері!!! Марійка була **здивована**. Ні, **вражена**. Ні, **приголомшена**. Вона ледь стримувала сміх. Сергійко **лагодив** свого рюкзака!!! Мив його, **пришивав** шнурки, які теліпалися вже місяць, **ремонтнував** застібку-блискавку на кишені,

навіть запитав у мами, де можна поставити нові кнопки.

На пропозицію мами купити новий портфель Сергій відповів:

- Мамо, він же мій. У нас із ним одна історія, хіба ж я його можу залишити.

Ні, ні, пан письменник нікому не розкаже, що казку про Петьків портфель він розпочав, побачивши Сергіїв рюкзак, який валявся посеред класу.

3. Дай письмові відповіді на запитання:

Що змінилось у стосунках хлопчиків?

Чому Сергійко вирішив полагодити свій рюкзак?

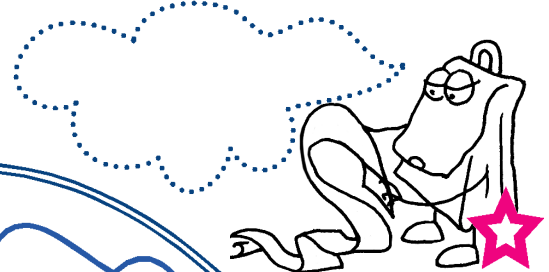
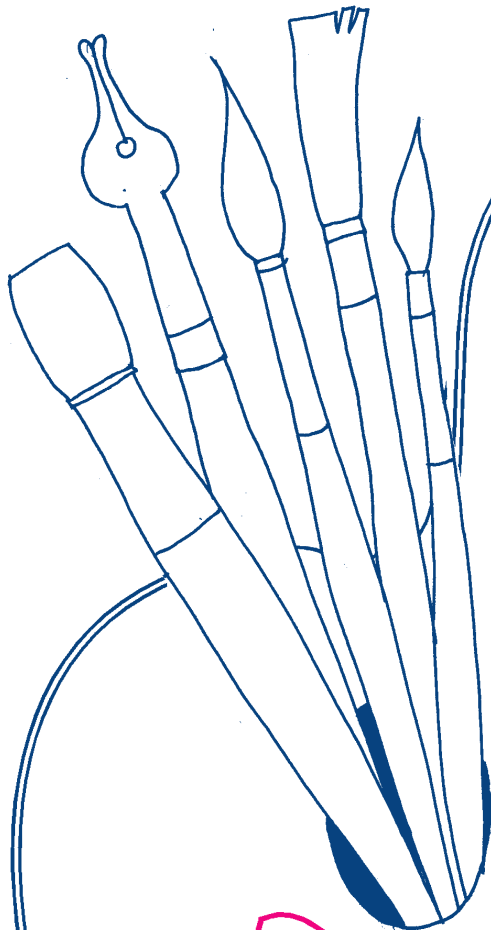
А ще чому необхідно берегти свої речі?

Два секрети пана письменника, які допоможуть закінчити історію про портфель

Секрет перший

1. Перед написанням твору збери всі потрібні мовні фарби на палітрі. Подивись, як це зробила Марійка.

Порівняння
сяє, як нова копійка

Синоніми
ранець, рюкзак, портфель;
приятель, товариш, друг;
заголосив, заволав

**Слова з переносним
значенням**
знайти друга

Антоніми
везунчик - бідолаха

Фразеологізми
крізь землю провалився;
сльози лити

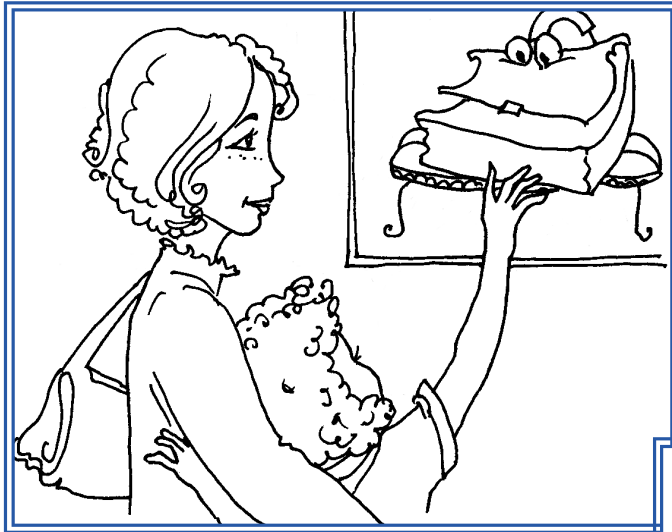
Загадки
Літає, та не орел,
скаче, та не кінь,
виє, та не вовк.

Прислів'я
Під лежачий камінь
вода не тече.
Не так сталося, як
гадалося.

А чому на
палітрі
загадки
і прислів'я?

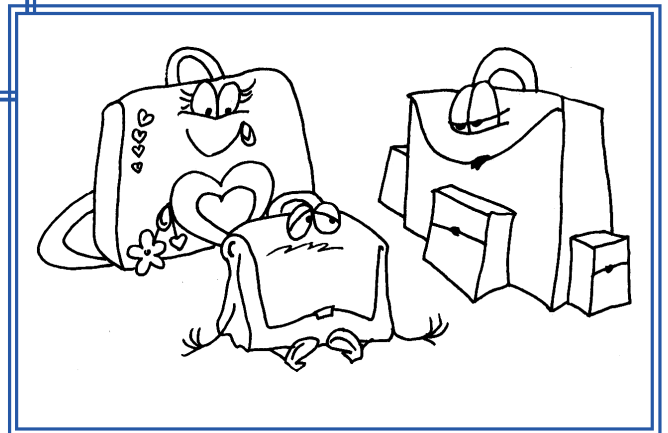

2. Досліди, як Марійка використала мовні фарби зі своєї палітри.
Підкресли їх різними кольорами.

Портфель розплющив сумні очі та важко зітхнув. Згадав, як хизувався в магазині перед Петриком і його мамою. Хотів сподобатись, **знайти друга**. Таки купили. **Та не так сталося, як гадалося**.

Він був готовий **крізь землю провалитися** від сорому перед своїми **товаришами**: охайним Юлеччином **рюкзачком** та **ранцем** Марика Колесника, які **сяяли, як нова копійка**. От **везунчики!!!**

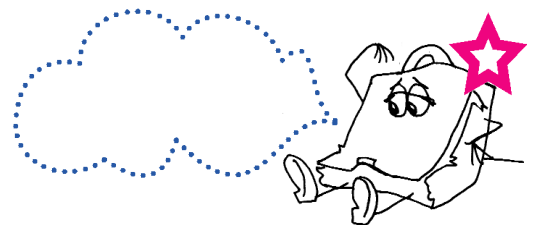
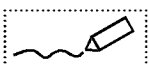

Ніхто не кидає їх із третього поверху, **не спускається, як на коняці**, по сходах, ніхто з них не стоїть замість воріт, коли Петько грає у футбол. Його **приятелі** про нього навіть загадку склали: **літає, та не орел, скаче, та не кінь, виє, та не вовк**. **Бідолаха-портфель** знову **заволав, загорланув**, але ніхто на нього вже не звертав уваги.

Усі його **друзі** були заклопотані підготовкою до уроку: роздавали олівчики, зошити, щоденники... Починався урок. Задумався Фель Ох:

“Годі **сльози лити**, треба самому щось міняти у своєму житті. **Під лежачий камінь вода не тече**”.

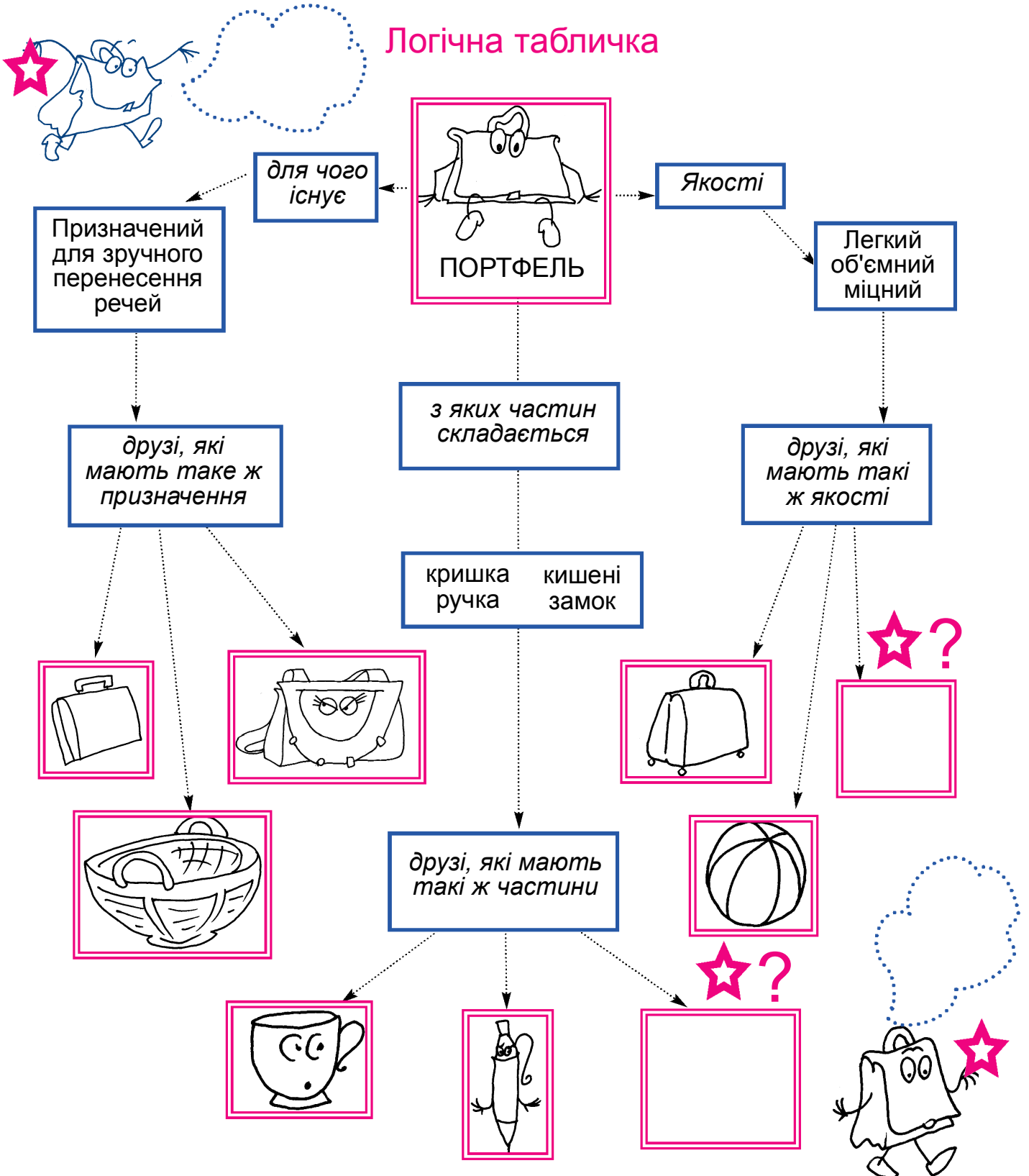
3. Коли тобі самому б знадобилось прислів'я “Під лежачий камінь вода не тече”?

4. Фель Ох не самотній у цьому світі. Навколо нього безліч предметів. Але друзів він знайде серед тих, хто має з ним щось спільне.

Секрет друзий

Роздивись її та знайди підказку: що є спільного в портфеля зі шкіряним м'ячем або маленькою чашечкою.

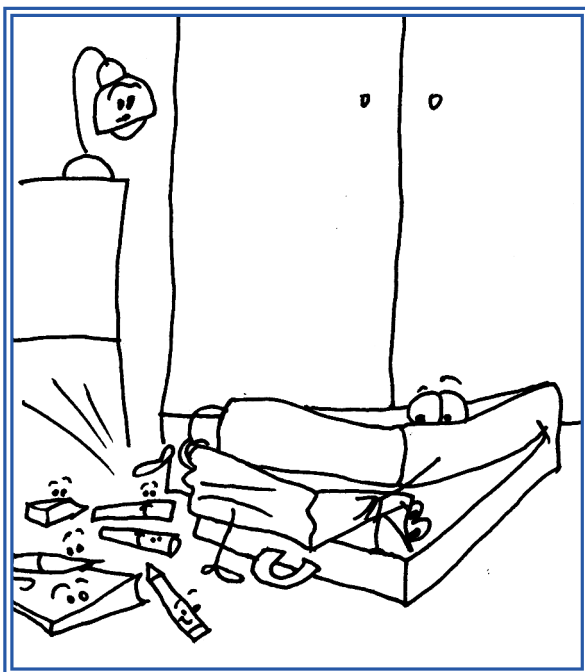
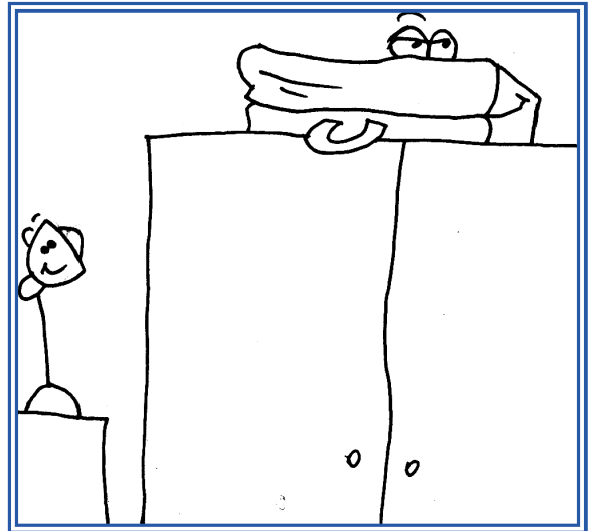

5. Знайди нових друзів Фелю Ох Домалюй предмети у вільних рамках.

Сергій Денисенко фантазує

Портфель замислився. Він має знайти вихід із цієї ситуації. От якби був у нього справжній друг, вони б разом щось придумали. Він би йому **допоміг**, порадив, **підтримав**. Хто б міг стати моїм другом? Портфель **обвів поглядом кімнату**. Он каструля - у неї і кришка, як у мене, у неї можна помістити багато речей, але вона така балакуча й так дзвенить, коли її закриваєш. Ні, їй не можна **довірити свої секрети**.

У коридорі він побачив дипломат Андрія Андрійовича, Петрикового татка. Може, він? Непогана ідея, але він дуже зазнається від того, що носить важливі папери. Він на мене і не подивиться. Футбольний м'яч? Він був би гарним другом. Напевне, нас виготовляли на одній шкіряній фабриці. І кольори схожі. Та аж занадто він любить Петька. І найбільше задоволення для нього, коли той невпинно шпиняє його ногами. Ні, нема в нас з ним спільних інтересів.

Засумував Фель, **зажурився**. Ні, він не може **впадати у відчай**. Але сльози його не слухались. Вони **поплилися, як із відра**. Фель **закричав** так, що здавалося, задрижала підлога.

Раптом, **наче з неба**, на портфель упала величезна брила. Портфель злякався і **принишк**. Озирнувшись, він побачив великий татусів чемодан, який упав із шафи.

- Чого ти **верещиш, аж земля здригається?** - запитав незнайомиць.

І Фель повідав йому свою історію.

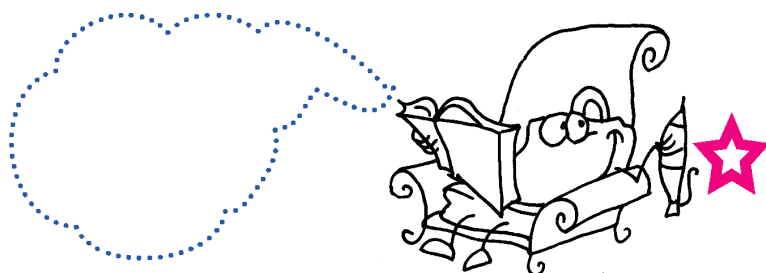
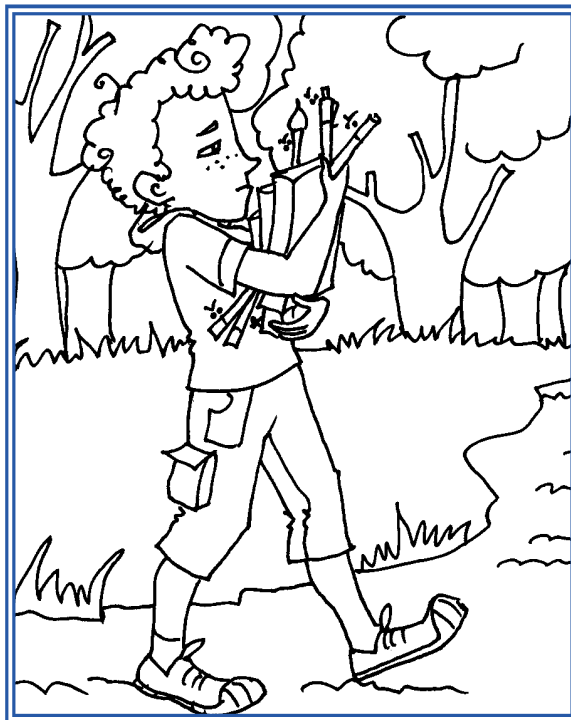
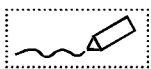
- Негоже так ставитися до своїх речей. У мене є одна ідея. Я тебе заховаю, - запропонував новий друг.

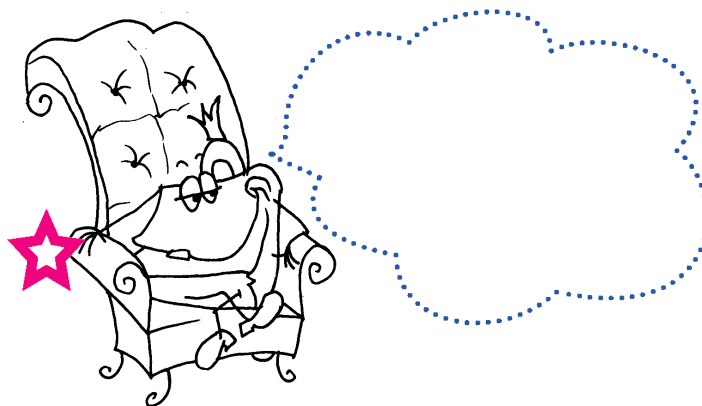
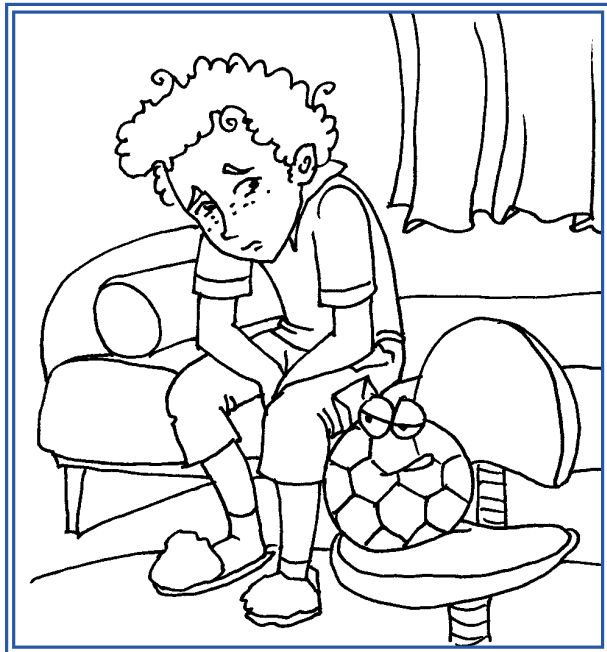
Так вони і зробили. Портфель швидко перебрався в чемодан. А шкільне приладдя залишилося на підлозі. Чемодан поклали на шафу. Ніхто і гадки не мав, що там **причаївся** наш герой. А що далі?

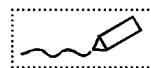
Казка Колі Ничипорука в малюнках

8. Склади казку за малюнками, використай мовні фарби.

9. Ти сам можеш скласти казку про пригоди портфельчика Ох.
Пам'ятай: казка має бути доброю та цікавою!

Мова моєї Батьківщини - це моя мова!

Третьокласники на телебаченні

1. Прочитай.

Фантастичну новину про те, що 3-В клас здобув перше місце на міській олімпіаді з української мови, приніс Лев Іванович. Він повідомив, що переможців запросили взяти участь у теледискусії “Мова моєї Батьківщини - це моя мова”.

Діти ретельно готувалися: учились висловлювати думки, доводити свої міркування, навіть на прогулянках намагалися стежити за своїм мовленням. Найкращим виявився Сергій. І тому всі одногласно вирішили, що на сцені буде він, їх улюбленець - балакун, говорун і трішечки хвалько - Сергій Денисенко.

Камери були наведені на Сергія, сліпили йому очі, у руках він тримав мікрофон. Серце похололо від страху. Він згадав, як хвалькувато запевняв усіх: “Телебачення? Нема проблем!”.

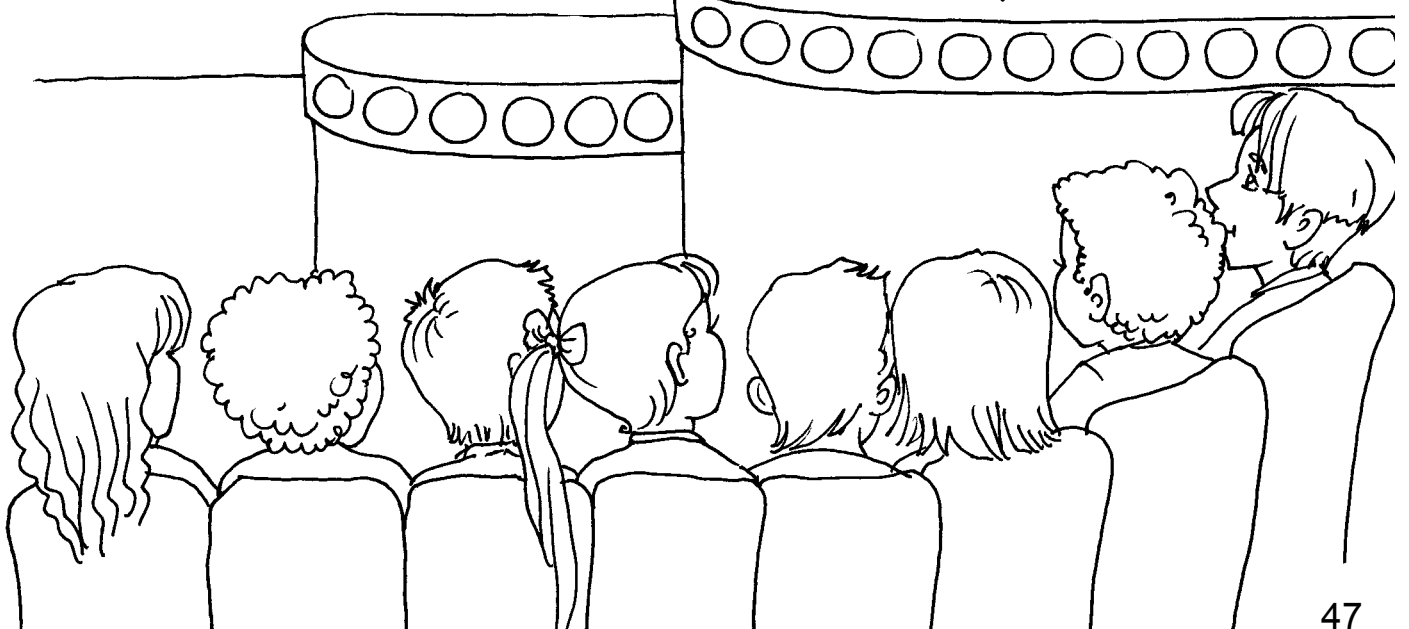
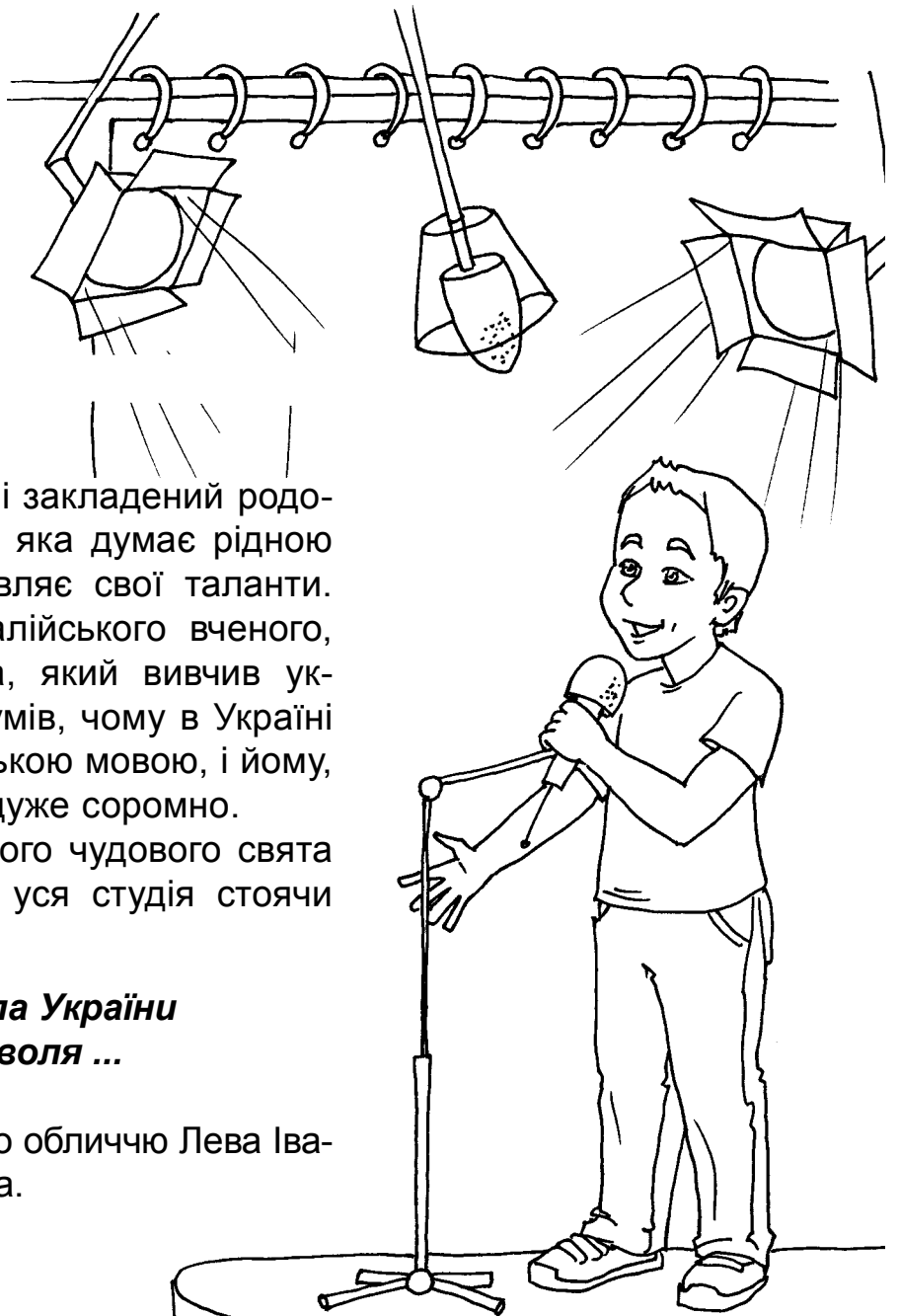
І тільки тоді, коли поглядом вихопив стурбовані очі своїх друзів, схвильоване обличчя Лева Івановича, він опам'ятався і почав говорити...

Тамуючи подих, діти стежили за дійством, яке відбувалося в студії. Коли Сергійкові надали слово, він упевнено та емоційно говорив, що мова - це візитна картка людини, яка свідчить про її розум і культуру. Говорив про те, що в рідній мові закладений родовий код нації. Людина, яка думає рідною мовою, яскравіше виявляє свої таланти. Згадав історію про італійського вченого, таткового компаньйона, який вивчив українську мову і не розумів, чому в Україні не всі говорять українською мовою, і йому, Сергійкові, було за це дуже соромно.

На завершення цього чудового свята рідної мови весь зал, уся студія стоячи співали гімн України:

***Ще не вмерла України
Ні слава, ні воля ...***

Сергійко бачив, як по обличчю Лева Івановича скотилася сльоза.

Лист від Лева Івановича

Мій любий маленький друже!

Яке задоволення вчити тебе рідної мови і разом із синонімами та антонімами розкривати таємниці людяності та доброти.

Твоя лексична валіза поповнилася чарівними українськими словами. Вона зростатиме разом із тобою. Стеж, щоб не оселялися в ній нечемність, суржик, злі та образливі інтонації.

“**Заговори - і я тебе побачу**”, - здавна казали древні греки, бо над усе цінували розумне добре слово. “**Слово може ранили душу, а може зцілити**”, - змалечку вчила і мене моя бабуся-українка.

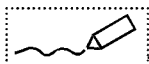
Пройшов час, і тепер я вчу тебе!

Пам'ятай! Щире привітання, слова подяки можуть підняти настрій на весь день, а байдужість і грубість - надовго засмутити тих, хто поруч.

Піклуйся про інших, як про себе. Щоб не образити, не нашкодити, не обділити.

Пишайся, що ти - українець!

На прощання напиши, що тобі сподобалося під час нашого спілкування, а що ти запам'ятаєш на все життя.

1.

йти
прямувати
крокувати
марширувати
чимчикувати
дріботіти
цокотіти
тупотіти
брести
плестись
плентатись
сунути
човпти
човгати

2.

гарний
красивий
хороший
прекрасний
чудовий
чарівний

3.

розмовляти
говорити
балакати
бесідувати
гомоніти
щебетати

4.

портфель
ранець
рюкзак
наплічник

С И Н О Н І М И

5.

швидко
стрімко
скоро
хутко
бистро
прудко
мерщій
жваво

6.

зрозуміти
збагнути
розкуmekати

7.

ввічливий
чемний
вихований
привітний
люб'язний

8.

добрий
сердечний
лагідний
милосердний
незлюбливий

9.

друг
товариш
приятель

10.

дощ
злива

11.

дивувати
вражати
приголом-
шувати

12.

лагодити
ладнати
ремонтувати
зашивати

13.

кричати
волати
горланити
верещати

14.

допомагати
підтримувати

15.

причаїтись
притаїтись
принишкнуту

16.

сумувати
журитись
печалитись
тужати

17.

гидкий
бридкий
огидний
потворний

18.

злий
недобрий
поганий
лихий
лютий
жорстокий
безжальний

19.

насміхатись
кепкувати
жартувати

20.

фантазер
мрійник
вігадник

Ф Р А З Е О Л О Г І З М И

- Байдики бити - ледарювати.
- Бути на сьомому небі - безмежно щасливий.
- Вкладати душу - робити з любов'ю, старанністю.
- Грати на нервах - дратувати.
- Задирати носа - гордовито триматися.
- Знайти спільну мову - подружитися.
- Ладний провалитися крізь землю - бажання зникнути.
- Ловити ґав - бути неуважним.
- Майстер свого діла - фахівець, професіонал.
- Мало не лопнути від сміху - реготати.
- Мати довгий язик - розголошувати таємницю.
- Мотати на вус - робити висновки.
- Намилити шию, нам'яти вуха - покарати.
- Немов на крилах летіти - швидко, легко йти, бігти.
- Переливати з пустого в порожнє - вести пусті розмови.
- Робити з мухи слона - перебільшувати.
- Розвішувати вуха - слухати із захопленням.
- Серце - не камінь - не залишатися байдужим.
- Тримати язика за зубами - мовчати.
- Узяти себе в руки - ставати зібраним.
- Улізти в душу - домагатися чиеїсь прихильності, любові.
- Умиватися сльозами - плакати.
- Ускочити в халепу - потрапити в прикру ситуацію.
- Шукати вітру в полі - не можна знайти кого-небудь.
- Як у воду опущений - похмурий, сумний.
- Як грім серед ясного неба - несподівано.

П О Р І В Н Я Н Н Я

- Бережись, як вогню.
- Бігає, як ошпарений.
- Білий, як стіна.
- Боязкий, як заєць.
- Великий, як гора.
- Виглядає (сяє), як нова копійка.
- Гарна, як квіточка.
- Голодний, як вовк.
- Дав, як кіт наплакав.
- Дружили, як брат із сестрою.
- Зігнувся, як дуга.
- Злий, як собака.
- Змерз, як цуцик.
- З'явився, як грім з ясного неба.
- Крутиться, як білка в колесі.
- Німий, як риба.
- Почервонів, як рак.
- Самотній, як перст.
- Смирний, як овечка.
- Соромно, аж вуха в'януть.
- Тихий, як миша.
- Упертий, як осел.
- Учепився, як реп'ях.
- Хитрий, як лисиця.
- Хоробрий, як лев.
- Шукати, як голку в сіні.

Зіркова дорога

